

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန

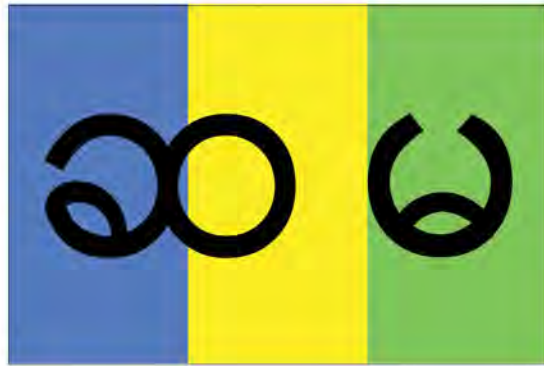
“ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေမည် ”

ဆည်မြောင်း
မှတ်စု

၂၀၁၉ ခုနှစ်

“ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေမည် ”

ဆည်မြောင်း
မှတ်စု

ဆည်မြောင်း
ဌာနခွဲမှသည် ဦးစီးဌာန
နှစ်(၉၀)ပြည့်
(၁၉၂၉-၂၀၁၉)
အမှတ်တရ

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ အမှာစာ

ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်းဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ဦးရဲမြင့်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး(ငြိမ်း) မှ ရေးသား ပြုစုတင်ပြထားသော ဆည်မြောင်းမှတ်စု စာအုပ်တွင် ဆည်မြောင်းဌာန၊ ဆည်မြောင်းအကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့ဆည်မြောင်းနှင့် မြန်မာ့ဆည်မြောင်းသမိုင်း၊ ကိုလိုနီခေတ်ဆည်မြောင်း၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာပုံအဆင့်ဆင့်တို့ကို ရေးသားတင်ပြထားသည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံ ရေအရင်းအမြစ်အခြေအနေ၊ ခေတ်အလိုက် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ အဓိကလုပ်ငန်းများနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများ အကြောင်းကိုလည်း ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထို့အပြင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနဖွဲ့စည်းပုံအင်အား၊ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ဆည်မြောင်းဌာနတွင်းရှိ စက်အမျိုးအစားစာရင်းများ၊ ရေခွန်နှင့် တာတမံခွန်အကြောင်း၊ ဌာန အကြီးအကဲများစာရင်းနှင့် အထွေထွေအကြောင်းအရာများ ရေးသားတင်ပြထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

ဆည်မြောင်းဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ဆဲ ဝန်ထမ်းများ၊ မျိုးဆက်သစ်ဝန်ထမ်းများ၊ ဌာနနှင့်နှီးနွယ်ဆက်စပ်မှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အခြားသောဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ဤဆည်မြောင်း မှတ်စုစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုမိပါက ဆည်မြောင်းဌာနအကြောင်း ဂဗာနဏ သိရှိသွားနိုင်ကြောင်း သုံးသပ် ရှုမြင်မိပါသည်။

ဤဆည်မြောင်းမှတ်စုစာအုပ်သည် ဆည်မြောင်းဌာနအတွက် အလွန်အဖိုးထိုက်တန်ပြီး ဌာနအတွက် လက်ကိုင်ဆောင်ထားသင့်သည့် စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရေးသား ပြုစုသူအား အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုအပ်ပါကြောင်း အလေးအနက် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဦးကျော်မြင့်လှိုင်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန

စာပြုစုတင်ပြသူ၏ အမှာစာ

ကျွန်တော်သည် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင် လုပ်သက် (၂၅) နှစ်ကျော်အထိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရာ အသက် (၉၇) နှစ် အရွယ် ဖခင်၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေအရ အငြိမ်းစားဝန်ထမ်းအဖြစ် ၁၉၉၈ ခုနှစ် တွင် ပင်စင်ခံစားခွင့်ရယူခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ကျွန်တော် အသက် (၇၀) ပြည့်ပြီဖြစ်ရာ ဌာနအတွက် အမှတ်တရ စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားပြုစုတင်ပြရန် စိတ်ကူးဖြစ်မိပါသည်။

ကျွန်တော် ဆည်မြောင်းဌာနတွင် စစ်တောင်း Project (၂) ပတ်၊ ဒီဇိုင်းနှင့်ပုံထုတ်တွင် (၅) နှစ်ကျော်၊ တိုင်းတာရေးရုံး မိတ္ထီလာတွင် (၁) နှစ် (၁) လ (၁၅) ရက် နှင့် ကျန် (၁၈) နှစ်ခန့် ကာလ ဆည်မြောင်း(ရုံးချုပ်)တွင် တာဝန်များထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီး ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး (တာဝန်) အဆင့်အထိ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဆည်မြောင်းဌာန(ရုံးချုပ်)၊ စီမံကိန်းနှင့်လုပ်ငန်းဌာနခွဲတွင် စီမံကိန်းဌာနနှင့်လုပ်ငန်းဌာန နှစ်ဌာနစလုံး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပါသည်။ လုပ်ငန်းသဘောသဘာဝအရ စီမံကိန်း/လုပ်ငန်းတာဝန်များအပြင် အထူးသဖြင့် ပြန်ကြားရေးကိစ္စများ၊ ဌာနဆိုင်ရာ သင်တန်းများတွင် ဆည်မြောင်းဌာနအကြောင်း ဟောပြောပို့ချခြင်းကိစ္စများ၊ တည်ဆောက်ရေး ဆည်/တာဝန်များ ဖွင့်လှစ်ရာတွင် ဖိတ်စာရိုက်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးသားပေးခြင်း၊ မိန့်ခွန်းများရေးသားပေးခြင်း၊ မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြားတွင် သီချင်းများထည့်သွင်း ရိုက်ကူးဖော်ပြပေးနိုင်ရေးဆောင်ရွက်ခြင်း စသည့် လူမှုဆက်ဆံရေးကိစ္စများအပြင် ဆည်မြောင်းဌာန ဒု-ညွှန်/ချုပ်နှင့် ညွှန်/ချုပ် များ နယ်သို့ ခရီးသွားရာတွင် ကိုယ်ရေးအရာရှိအဖြစ် လိုအပ်ပါက လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်ဖြင့်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။

ဤကဲ့သို့ တာဝန်အရ ဆောင်ရွက်ရသော လုပ်ငန်းအခြေအနေများအရသော်လည်းကောင်း မိမိတွင်ရရှိထားသော ဗဟုသုတများကို ပေးဝေဖြန့်ချိရန် စိတ်ဆန္ဒလွန်ကဲမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်းအချို့နှင့်တွေ့ဆုံ၍ ဆည်မြောင်းအကြောင်း သိကောင်းစရာများကို စူးစမ်းမေးမြန်းရာတွင် ရေရေရာရာ သေသေချာချာ ပြောဆိုနိုင်ခြင်းကို မတွေ့ရသည့် အခြေအနေအကြောင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း ဤဆည်မြောင်းမှတ်စုစာအုပ် ရေးသားပြုစု တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရသူများအနေဖြင့် ဆည်မြောင်းဌာနအကြောင်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရှိပြီး အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအား သေချာသိရှိနိုင်ရန် ပြန်လည်ပြောဆိုနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ယူဆမိပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ဌာနအတွက်အကျိုးရှိစေမည့် စာအုပ်ဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် မိမိဖြတ်သန်းခဲ့ရသော အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတများနှင့် ကိုယ့်ထက် ဝါရင့်ဝန်ထမ်းဟောင်းကြီးများထံမှ လက်ဆင့်ကမ်း ရရှိခဲ့သော အသိပညာများကို ပေါင်းစပ်၍ စုပေါင်းပြုစုတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ်ကို အောင်မြင်စွာပြုစု ရေးသားနိုင်ပြီဖြစ်ရာ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် အလွန်ပီတိ ဖြစ်မိပါသည်။ ဤစာအုပ်ကို တန်ဖိုးထားဖတ်ရှုပြီး လိုအပ်သည်များရှိပါကလည်း ဖြည့်စွက်ဆောင်ရွက် ပေးပါရန်နှင့် တစ်စုံတစ်ရာ အမှားရှိပါက စေတနာအမှားသာ ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ရဲမြင့်
ဆည်မြောင်း(ငြိမ်း)
စာပြုစုတင်ပြသူ

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း	၁
၂။	ကမ္ဘာ့ဆည်မြောင်း နှင့် မြန်မာ့ဆည်မြောင်း သမိုင်း	၁ - ၄
၃။	ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာ့ဆည်မြောင်း	၄ - ၅
၄။	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာပုံ	၅ - ၈
၅။	ဒေသအလိုက်ရေရရှိရေး စူးစမ်းလေ့လာမှုနှင့် ဆောင်ရွက်သင့်သည့်နည်းလမ်းများ	၉ - ၁၀
၆။	မြန်မာနိုင်ငံရေအရင်းအမြစ်အခြေအနေ	၁၀ - ၁၁
၇။	ခေတ်အလိုက် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ	၁၁ - ၁၃
၈။	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ အဓိကလုပ်ငန်းအပြင် အခြားလုပ်ငန်းများ	၁၃ - ၁၄
၉။	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအင်အားစာရင်း	၁၅ - ၁၇
၁၀။	ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု	၁၈ - ၂၀
၁၁။	ရေခွန်နှင့် တာတမံခွန်	၂၀ - ၂၁
၁၂။	အထွေထွေ	၂၁ - ၂၂
၁၃။	နိဂုံး	၂၃
၁၄။	ကိုးကားစာအုပ်များ	၂၃
နောက်ဆက်တွဲ		
	နောက်ဆက်တွဲ (က) (၁-၄) ~ (၄-၄)	၂၄ - ၂၇
	နောက်ဆက်တွဲ (ခ) (၁-၉) ~ (၉-၉)	၂၈ - ၃၆
	နောက်ဆက်တွဲ (ဂ)	၃၇
	နောက်ဆက်တွဲ (ဃ)	၃၈
	နောက်ဆက်တွဲ (င) (၁-၂) ~ (၂-၂)	၃၉ - ၄၀
	နောက်ဆက်တွဲ (စ)	၄၁
	နောက်ဆက်တွဲ (ဆ)	၄၂
	ဆည်မြောင်း ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းများ	၄၃ - ၄၉

မြန်မာနိုင်ငံဆည်မြောင်းသမိုင်း

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းဆိုသည်မှာ အဓိကအားဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အောင်မြင်သော စိုက်ပျိုးသီးနှံများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး၊ လယ်ယာမြေများအတွင်းသို့ စနစ်တကျ သီးနှံအမျိုးအစားအလိုက် လိုအပ်သည့်ရေကို လိုအပ်သည့်ပမာဏအတိုင်း လိုအပ်သည့်အချိန်တွင်ပေးသွင်းနိုင်ရန် ရေလှောင်တံ၊ ရေလွှဲဆည်၊ မြေအောက်ရေနှင့် ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေပေးစေရေး (မြစ်ရေတင်စိုက်ပျိုးရေး) တို့ကို ဆောင်ရွက် နေသည့် ဆည်ရေပေးစေရေးလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများအတွက် မလိုအပ်သော ပိုလျှံနေသော ရေများကို အမြန်ဆုံးထုတ်နုတ်ရန်နှင့် ရေငန်များဝင်ရောက်မှုမရှိစေရေး တားဆီးကာကွယ်နိုင်ရန် ရေနုတ်မြောင်း များနှင့် တာတမံများဖြင့် ရေဘေးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆိုလိုပါသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းသော စိုက်ပျိုးသီးနှံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ထွက်ရှိနိုင်ရေး၊ သဘာဝအတိုင်းမဟုတ်ဘဲ လူတို့ဖန်တီးသည့် နည်းပညာရပ်များဖြင့် သိပ္ပံနည်းကျစိုက်ပျိုးရေး ရေစီမံမှုခန့်ခွဲသောပညာရပ်ကို ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးနှင့် ခြုံငုံပြောဆိုရမည်ဆိုပါက ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများသည် အမြဲတစေ တိုးတက်များပြားနေသော ကမ္ဘာ့လူဦးရေ တိုးတက်နှုန်းထားများနှင့်အညီ စားနပ်ရိက္ခာပြည့်ဝမှုလုံခြုံရေး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးတို့ကို အထောက်အကူပြုပေးနေသော လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးတက်မှုနှုန်းထားများနှင့်အညီ စားနပ်ရိက္ခာပြည့်ဝစေရေးအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်စိမ်းလန်းစိုပြည်စေရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဆည်မြောင်း စီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြီးများကို စနစ်တကျ တိုးတက်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ဆည်မြောင်းနှင့် မြန်မာ့ဆည်မြောင်းသမိုင်း

ကမ္ဘာ့ဆည်မြောင်းသမိုင်းကိုလေ့လာမည်ဆိုပါက ကမ္ဘာ့သမိုင်းတွင် လူသားတို့အနေဖြင့် မည်သည့် အချိန်ကာလမှစတင်၍ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို တီထွင်ကြံဆ လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်ကို တတ်အပ် သေချာစွာမပြောဆိုနိုင်သော်လည်း သမိုင်းအထောက်အထားအရ ခရစ်တော်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်း (၃၀၀၀) ခန့်က အီဂျစ်နိုင်ငံ၌ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်သော ပထမမင်းဆက်၊ ပထမမြောက် ဖာရိုးဘုရင် လက်ထက်တွင် နိုင်းမြစ်ရိုးတစ်လျှောက် တည်ဆောက်ခဲ့သော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများသည် ယနေ့ထက်တိုင်အောင်

အနည်းငယ် ပြုပြင်ပေးရုံမျှဖြင့် အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေးကို အကျိုးပြုလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဘီစီ (၉၄၅) ခုနှစ် ခန့် ကာလ အီဂျစ်နိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားတွင် ”ဆည်မြောင်းဦးစီးချုပ်” ရာထူးချုပ်နေရာ ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း အထောက်အထားခိုင်လုံစွာ တွေ့ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင်လည်း ဘီစီ (၃၀၀) ခန့်က တည်ဆောက်ခဲ့သော မြစ်ဝါမြစ်ဝှမ်း ဆည်မြောင်းများနှင့် အေဒီ (၇၀၀) ပြည့်နှစ်ခန့်က ဖောက်လုပ်ခဲ့သော မိုင် (၇၀၀) ခန့် ရှည်သည့် ရေသွယ်မြောင်းမတော်ကြီးများ ရှိနေသေးကြောင်း သိရှိရပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင်လည်း မြစ်များ၊ ချောင်းများ၊ ရေလှောင်ကန်များမှ ရေကို စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အသုံးပြုသူများသည် မိမိတို့ လယ်ယာကိုင်းကျွန်းမှ ထွက်ရှိသမျှတို့၏ လေးပုံတစ်ပုံကို အခွန်တော်အဖြစ် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ပေးဆောင်ရမည် “ထိုပြင်” ပြည်သူလူထုတို့ကိုယ်တိုင် တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော ရေလှောင်ကန်တစ်ခုခုကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းမရှိဘဲ ငါးနှစ်တိုင်တိုင်ပစ်ထားပါက နိုင်ငံတော်အစိုးရမှသိမ်းယူစေရမည်ဟူ၍ ရှေးဟောင်းစာပေတွင်ပါရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပေရာ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရှေးယခင်ကပင် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ ထွန်းကားခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

အီတလီနိုင်ငံတွင်လည်း လယ်ယာများနှင့် ဥယျာဉ်များသို့ ရေပေးဝေရန် ရောမလူမျိုးများ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော ရေတံလျှောက်ကြီးများကို ယနေ့အထိ အခိုင်အမာ မြင်တွေ့နေရပါသည်။

မြန်မာ့ဆည်မြောင်းသမိုင်းကို လေ့လာမည်ဆိုပါက အောင်မြင်စွာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးနိုင်ရေးအတွက် ရေအလုံအလောက်ရရှိရန် အရေးကြီးသည်ကို အမြော်မြင်ကြီးစွာ နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ကြသည့် ရှေးမြန်မာမင်းများသည် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို စွမ်းစွမ်းတမံဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့သည့် သက်သေသာခေမကများမှာ ယနေ့ထက်တိုင် တည်ရှိနေပါသေးသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ပုဂံခေတ်မတိုင်မီကပင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း မှတ်တမ်းမှတ်ရာများအရ သိရှိရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စပါးစိုက်ပျိုးမှုအတတ်သည် ပျူလူမျိုးတို့ ကောင်းစားခဲ့သည့် ခေတ်တွင် ကောင်းစွာ ထွန်းကားနေပြီဖြစ်သည်။ ရှေးဟောင်းသုတေသနဦးစီးဌာနမှ တူးဖော်တွေ့ရှိထားသော အေဒီ (၁) ရာစုမှ အေဒီ (၄) ရာစုအတွင်း ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ဗိဿနိုးမြို့ဟောင်း အေဒီ (၃) ရာစုမှ အေဒီ (၉) ရာစု အတွင်း နန်းတည်မည်ဟု ထင်မှတ်ရသော ဟန်လင်း ပျူမြို့ဟောင်း နှင့် အေဒီ (၄) ရာစု မှ (၁၀) ရာစု အတွင်း မြို့တည် နန်းတည်ခဲ့သော သရေခေတ္တရာ ပျူမြို့ဟောင်းနေရာများအတွင်းမှ စပါးနံပါသည့် ရွှံ့မြေအုတ်များ တွေ့ရှိရပုံကို ထောက်ရှု၍ ၎င်းတို့ခေတ်ကတည်းကပင် စပါးစိုက်ပျိုးခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ဟန်လင်းပျူမြို့ပြနိုင်ငံ နှင့် ခေတ်ပြိုင်လောက်က တည်ရှိခဲ့သည့် မိုင်းမောပျူလူမျိုးတို့သည် ပန်းလောင်မြစ်ကို ခို၍ ရေသွယ်ရေမြောင်း စသည်ဖြင့် စပါးစသည့်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးခဲ့သည်ဟု ယူဆ ရသည်။ ထိုမှစ၍ နောက်ပိုင်း အနော်ရထာမင်းလက်ထက် ပုဂံခေတ် မြန်မာသက္ကရာဇ် (၃၇၉) ခုနှစ်တွင် ပိုမိုစနစ်ကျသည့် ဆည်မြောင်းအတတ်ပညာဖြင့် လယ်တွင်းကိုးခရိုင်ဒေသအတွင်း ဆည်မြောင်း ဆည်ရေသောက်စနစ်ကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်ကို ယနေ့တိုင် အထင်အရှား မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဆည်မြောင်းချောင်းကန်များကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော ရှေးမြန်မာမင်းများထဲတွင် အနော်ရထာမင်းသည် ထိပ်တန်းမှပါဝင်သော မင်းတစ်ပါးဖြစ်သည်။ အနော်ရထာမင်းသည် ပန်းလောင်မြစ်တစ်လျှောက် ကင်းတားဆည်၊ ငနိုင်သေဆည်၊ ပြောင်းပြာဆည် နှင့် ကျီးမည်းဆည် များကို တည်ဆောက်၍ လည်းကောင်း ဇော်ဂျီမြစ်တစ်လျှောက် နွားတက်ဆည်၊ ငပြောင်ဆည် နှင့် ကွမ်းဆေးဆည် များကို တည်ဆောက်၍ လည်းကောင်း ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို စွမ်းစွမ်းတမံ တည်ဆောက်ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် အောင်မြင်မှုများ ရရှိခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင်လည်း အလောင်းမင်းတရားကြီးသည် ခရစ်သက္ကရာဇ် (၁၇၅၃) ခုနှစ် နှင့် (၁၇၅၉) ခုနှစ် များတွင် ရွှေဘိုနယ်အတွင်း၌ မဟာနန္ဒာကန်တော်ကြီးနှင့် မူးဆည်ဟောင်း များကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် မန္တလေးခရိုင်တွင် ရွှေလောင်း ရွှေတစ်ချောင်း တူးမြောင်း၊ အောင်ပင်လယ်ကန် နှင့် နန္ဒာကန် တို့ကိုလည်းကောင်း မင်းဘူးခရိုင်တွင် မန်းနှင့် မြောင်းမတော် တူးမြောင်း တို့ကိုလည်းကောင်း မိတ္ထီလာ ခရိုင်တွင် မိတ္ထီလာကန်၊ ရေကန်ငယ်များနှင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းငယ်များ တို့ကိုလည်းကောင်း တည်ဆောက် ခဲ့ကြပါသည်။ မိတ္ထီလာကန်မှာ အနော်ရထာမင်းလက်ထက်တွင် ပြန်လည်ပြုပြင်သည်ဟု သမိုင်းအရ ပါရှိခဲ့သော အနော်ရထာမင်း မတိုင်မီကပင် မိတ္ထီလာကန်ကို တည်ဆောက်ခဲ့ကြောင်း ထောက်ရှုနိုင်ပါသည်။

ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက် ရေလွှဲဆည်များ တည်ဆောက်ခဲ့ရာတွင် သစ်လုံး သစ်တုံး များကို အသုံးပြု၍ တိရစ္ဆာန် ဆင်၊ မြင်း စသည့် သတ္တဝါများနှင့် လူထုလုပ်အားကို အသုံးပြု ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ဆည်၊ မြောင်း၊ ချောင်း၊ ကန် များတွင်လည်း ဆည်ကျွန်၊ ဆည်ဆော်၊ ဆည်စာရေး၊ ဆည်ကြပ်၊ ဆည်ကဲ၊ ဆည်ကြီး၊ မြောင်းကြီး၊ သောက်စု နှင့် ကျောက်ဆည်ဝန် တို့ကို စနစ်တကျ ခန့်ထား၍ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်ဟု သိရပါသည်။

အနော်ရထာမင်းမှစ၍ ရှေးမြန်မာမင်းများ လက်ထက်တွင် ဆည်ရေသောက် နယ်ပယ်အတွင်း လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူများသည် ရွှေတော်ကြီးအတွက် လယ်တစ်ပယ် (၁.၇၅ ဧက) ခန့်လျှင် စပါး (၂) တင်း ကျပေးသွင်းရကြောင်း၊ ဆည်ဖျက်လျှင် ဒဏ်ငွေ (၁၀၀၀) ကျပ်၊ မြောင်းဖျက်လျှင် ဒဏ်ငွေ (၁၀၀၀) ကျပ်၊ လယ်ဖျက်လျှင်ဒဏ်ငွေ (၁၀၀) ကျပ် ပေးဆောင်ရကြောင်း ရှေးစာများတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို ဆွဲရှိရပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ်မြန်မာ့ဆည်မြောင်း

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်များ ဝင်ရောက်လာပြီးသည့် အချိန်တွင် ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက် တည်ဆောက်ခဲ့သော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ခေတ်နှင့်အညီ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

စစ်ကိုင်းတိုင်းအတွင်းရှိ ကာဘိုးရေလွှဲဆည်နှင့် ရွှေဘိုတူးမြောင်းများကို ၁၉၀၁-၀၂ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်၍ ၁၉၀၆-၀၇ ခုနှစ် ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ရေဦးတူးမြောင်းကို ၁၉၁၈ ခုနှစ် တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတိုင်း ဆည်တော်ကြီးရေလွှဲဆည်နှင့် တူးမြောင်းများကိုလည်းကောင်း တည်ဆောက် အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

မကွေးတိုင်းတွင်လည်း မန်းချောင်းအပေါ်ရှိ အိုင်းမရေလွှဲဆည်နှင့် တူးမြောင်းများ စလင်းချောင်းပေါ်ရှိ လင်းဇင်းရေလွှဲဆည်နှင့် တူးမြောင်းများကို ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် ပြန်လည် ပြုပြင်တည်ဆောက် အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၂၅ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးတိုင်းရှိ ဇော်ဂျီမြစ်ဆိုင်ရာ ရေလွှဲဆည် နှင့် တူးမြောင်းများကို ပြန်လည်မွမ်းမံ ပြင်ဆင်အသုံးပြုခြင်း နှင့် အလားတူပင် မိတ္ထီလာကန်နှင့် ညောင်ရမ်းမင်း မင်းလှကန် တို့မှ ရေတံခါးများ၊ ရေထုတ်ပေါက်များ၊ ရေလွှဲလမ်းများကို အုတ်ရိုးအင်္ဂါတေ အဖြစ် ပြန်လည်မွမ်းမံပြင်ဆင် အသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။

အောက်မြန်မာပြည်တွင်လည်း အင်္ဂလိပ်တို့ သိမ်းပိုက်ခဲ့သည့် ၁၈၅၄ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းတွင် ဧရာဝတီမြစ်ကြီးခြင်းမှ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် တာတမံများကို ၁၈၆၃ ခုနှစ် စတင် တည်ဆောက် ခဲ့ကြပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ် အနောက်ဘက်ခြမ်းရှိ ကြံခင်းတာ၊ မြန်အောင်တာ၊ ငဝန်တာ စသည်တို့ကို ဦးစားပေး ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြပြီး ဆက်လက်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခဲ့ကြပါသည်။

အင်္ဂလိပ်တို့သည် ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူ၊ ရွှေကျင် နှင့် ပဲခူး မြောက်ပိုင်း သစ်တော တို့မှ ကျွန်းသစ်များကို အချိန်တိုအတွင်း ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစွာဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ သယ်ယူရန် ပဲခူး - စစ်တောင်း

တူးမြောင်းကို (၁၈၇၈) ခုနှစ်တွင် တူးဖော် ဖောက်လုပ်ခဲ့ပါသည်။ ပဲခူး - စစ်တောင်းတူးမြောင်းကြောင့် သစ်၊ ဝါး အလွယ်တကူ သယ်ယူနိုင်သည့်အပြင် ရေကြောင်းသွားလာရေးလည်း ကောင်းမွန် စေခဲ့ပါသည်။ တူးမြောင်းတူးဖော်ရာမှ ရရှိခဲ့သော မြေများဖြင့် မြောင်းပေါင်တစ်ခု တည်ဆောက် နိုင်ခဲ့သဖြင့် တာဝ နှင့် သနပ်ပင်ကြားတွင် ရေဘေးကာကွယ်နိုင်သည့် တာတမံ တစ်ခုရရှိခဲ့ပါသည်။

အထက်မြန်မာပြည် နှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများရှိ မြို့နယ်များမှ ရေလမ်းခရီးဖြင့် လာရောက်ကြသော လှေ၊ သင်္ဘောများသည် ညောင်တုန်းမြို့မှ တစ်ဆင့် (၈၄) မိုင်ရှည်လျားသော ပန်းလှိုင်မြစ်ကြောင်း၌ တိုးမြစ် မှတစ်ဆင့်(၇၉) မိုင်ရှည်လျားသော ဝါးဘလောက်သောက် မြစ်ကြောင်း တို့ဖြင့် ရှည်လျားခက်ခဲစွာ သွားလာရခြင်း အဆိုပါ မြစ်ကြောင်းများသည် နွေအခါ ရေနည်း၍ သောင်ထွန်းခြင်းနှင့် မိုးအခါ ရေစီးကြောင်းကြမ်းတမ်းခြင်း တို့ကြောင့် သင်္ဘောကြီးများ ရာသီမရွေး သွားလာနိုင်မှုမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ရေကြောင်းသွားလာမှုအခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန်နှင့် အချိန်မရွေး သင်္ဘောများ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းစွာ သွားလာနိုင်ရေးအတွက် တိုးမြစ်နှင့် ရန်ကုန်မြစ်တို့ ဆက်သွယ်ထားသော တံတားတူးမြောင်း ကိုလည်း (၁၈၈၁) ခုနှစ်မှ စ၍ ဖောက်လုပ်ခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ပဲခူးတိုင်းရှိ ရဲနွယ်၊ ပြန်တန်ဆာ မြို့တွင် လယ်ယာမြေများ ရေနစ်မြုပ်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် ပဲခူးရိုးမ မှ စီးဆင်းလာသော ရဲနွယ်၊ ဘိုင်းဒါး၊ ကောလိယ၊ ဘောနီ၊ ကတုတ် စသည့် ချောင်းကြီးများကို မြစ်ကြောင်း ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စစ်တောင်း မြစ်ရေလျှံခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် တာတမံ ဆောက်လုပ်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကိုလည်း (၁၉၂၅) ခုနှစ် မှစ၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဗြိတိသျှ တို့ဝင်ရောက်လာသည့် ကိုလိုနီခေတ်တွင် (၁၈၆၁) ခုနှစ် မှစ၍ မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းဒေသ၌ လမ်းအဆောက်အအုံများထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန (Public Works Department) (P.W.D) ကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ ထိုဌာနတွင် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများလည်း ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ လမ်းအဆောက်အအုံနှင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ကျယ်ပြန့်လာသည့် အလျောက် ရွှေဘိုတူးမြောင်း၊ မန္တလေးတူးမြောင်း၊ မုန်း၊ မန်း၊ စလင်းတူးမြောင်း များကဲ့သို့သော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းကြီးများနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကြံခင်းတာ၊ မြန်အောင်တာ၊

ဝန်တာ စသည့် ရေကာတာတမံလုပ်ငန်းများသည် (၁၈၈၁) ခုနှစ်မှ (၁၉၁၇) ခုနှစ် အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ အနှံ့အပြား ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ယင်းအပြင် ရေကြောင်းသွားလာရေး လွယ်ကူချောမွေ့စေပြီး သစ်၊ ဝါး များနှင့် စားသောက်ကုန်များကို အချိန်တိုအတွင်း ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစွာဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်လျက် ပဲခူး- စစ်တောင်းတူးမြောင်း နှင့် တံတေးတူးမြောင်း တို့ကိုလည်း ဖောက်လုပ်ခဲ့ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနကို (၁၉၁၇) ခုနှစ်တွင် အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းဌာနနှင့် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲဟူ၍ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော်လည်း သီးခြားရုံးခွဲမရှိဘဲ စုပေါင်းရုံးဖြင့် နေထိုင်ပြီး လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ (၁၉၂၉) ခုနှစ် တွင် အဆိုပါ ဌာနခွဲ (၂) ခုကို ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနနှင့် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲအမည်ဖြင့် သီးခြားရုံးများဖွင့်လှစ်တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ကြသဖြင့် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲအနေနှင့် ထိုအချိန်မှစ၍ သီးသန့်ဌာနခွဲအဖြစ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးစအချိန်ကာလတွင် လုပ်ငန်းထုထည်ပမာဏနှင့် လိုက်လျောညီစွာ ဆည်မြောင်းဌာနသည် အထက်မြန်မာပြည် ဆည်မြောင်း တိုင်း (၂) တိုင်း နှင့် အောက်မြန်မာပြည် ဆည်မြောင်း တိုင်း (၂) တိုင်း စုစုပေါင်း တိုင်း (၄) တိုင်း အထိ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် (၁၉၃၀-၃၁) ခုနှစ် ကမ္ဘာ့သမိုင်းအရ စီးပွားရေးကပ်ဆိုးကြီးဆိုက်ရောက်ချိန် ကိုလိုနီစနစ်အုပ်ချုပ်မှု ယန္တရားအောက်တွင် ဆည်မြောင်းတိုင်း (၄) တိုင်းကို အထက်မြန်မာပြည်အတွက် ဆည်မြောင်းတိုင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အောက်မြန်မာပြည်အတွက် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တိုင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ တိုင်း (၂) တိုင်း အထိလျှော့ချပြီး စုစုပေါင်း ဆည်မြောင်းခရိုင် (၉) ခရိုင်ဖြင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ဆက်လက် ဆောင်ရွက်စေခဲ့ပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားသဖြင့် ဗြိတိသျှတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ခွာသွားပြီး မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရကို အိန္ဒိယတွင်ထားရှိချိန်၌ ဆည်မြောင်းဌာနခွဲကို လယ်ယာနှင့် ကျေးလက်စီးပွားရေးဌာနခွဲ အောက်တွင် ထားရှိခဲ့ပါသည်။ (၁၉၄၈) ခုနှစ် တွင် လွတ်လပ်ရေး ရရှိပြီးသည့်နောက် (၁၉၆၆) ခုနှစ် မှစ၍ လယ်ယာလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လက်ရှိ တာဝန်များကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း သာမက စီမံကိန်းလုပ်ငန်းသစ်များကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၆၃ ခုနှစ် တွင် ကချင်၊ ကယား နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များရှိ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများနှင့် ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းများကို ဆည်မြောင်းဌာနလက်အောက်သို့ လွှဲပြောင်းပေးပြီးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်စေခဲ့ပါသည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် လက်ရှိဆည်မြောင်း

တာဝန်များကို ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းသာမက မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ လုပ်ငန်းသစ်များ ကိုလည်း စီမံကိန်းများချမှတ်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်း အင်အားကိုလည်း တိုးချဲ့တီထွင်ခဲ့ရပါသည်။

(၁၉၇၂) ခုနှစ် လယ်ယာနှင့်သစ်တောဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ဦးစီးဌာန/ ကော်ပိုရေးရှင်းများ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာတွင် မြေယာကျေးလက်တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်ပိုရေးရှင်း (မြေကျေးရှင်း) နှင့် လယ်ယာမြေတိုးချဲ့ရေးဌာနစုတို့ကို ဆည်မြောင်းဌာနခွဲနှင့် ပူးပေါင်းစေပြီး ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း များကို ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနအမည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို (၁၉၂၉) ခုနှစ် မှစ၍ ဆည်မြောင်း ဌာနခွဲအမည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး (၁၉၇၂) ခုနှစ် (၁.၁၀.၁၉၇၂) မှစ၍ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန အမည်ဖြင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းပြုစုတင်ပြအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆည်မြောင်းသမိုင်းသည် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန (PWD) နှင့် ဆက်နွယ်ပြီး ဖြစ်ပေါ် လာခြင်းဖြစ်ရာ PWD နှင့် ပတ်သက်၍ ယခင်ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း ဆရာဦးအောင်ကြွယ် ညွှန်မှူး(ငြိမ်း) ထံမှ 10/5/2011 နေ့တွင် ရရှိသည့်စာမိတ္တူကို ကူးယူပြီး ဤစာတမ်းနှင့်အတူ ဗဟုသုတ ရရှိစေခြင်းဆောင်ရာဖြင့် ပူးတွဲတင်ပြအပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲဇယား (က) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ် လယ်ယာနှင့်သစ်တောဝန်ကြီးဌာန အောက်တွင် ဦးစီးဌာန(၁၀)ခု ကော်ပိုရေးရှင်း အဖွဲ့ (၅) ခု ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

(၁၅.၅.၁၉၈၃) ခုနှစ်တွင် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာနှင့်သစ်တောဝန်ကြီး ဌာနနှင့် မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနဟူ၍ ဝန်ကြီးဌာန (၂) ခု ခွဲထွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

(၅.၃.၁၉၉၂) ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေး၊ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လယ်ယာနှင့်သစ်တောဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန နှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဟူ၍ ခွဲခြားဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

(၇.၈.၁၉၉၆) ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနဟု အမည်ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။

(၃၁.၁၂.၂၀၀၆) ခုနှစ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် ဝန်ကြီးရုံးအပါ ဦးစီးဌာန (၈) ခု နှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းအဖွဲ့ (၄) ခု ပါဝင် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

(၁၁.၈.၂၀၁၂) ခုနှစ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင် ဝန်ကြီးရုံးပါ ဌာန (၈) ခု ကော်ပိုရေးရှင်းအဖွဲ့ (၄) ခု တို့မှ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန မပါရှိတော့ဘဲ ရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနကိုလည်း စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကိုလည်း စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့စက်မှုသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကိုလည်း စက်မှုသီးနှံဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနဟုလည်းကောင်း၊ ပြောင်းလဲပြင်ဆင် လိုက်ပြီး ဝန်ကြီးရုံးပါဌာန (၉) ခု နှင့် ကော်ပိုရေးရှင်း အဖွဲ့ (၂) ခု ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခဲ့ပါသည်။

(၁၅.၅.၂၀၁၅) ရက် (ကြာသပတေးနေ့)တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေးအမှတ်စဉ် (၂/၂၀၁၅) သဘောတူခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနအား ဝန်ကြီးရုံးနှင့် ဌာန (၇) ခု အဖြစ် (၁.၅.၂၀၁၅) ရက်နေ့မှ စတင်၍ အောက်ပါအတိုင်း ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြောင်း ရည်ညွှန်းစာ (၁) ဖြင့် အကြောင်းကြားလာပါသည်။ ညွှန်း(၁) စာမှာ လယ်/ဆည် ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးရုံး၏ (၁.၅.၂၀၁၅) ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ၁/၁၈၀(က)(၁) (၉၃၁ (က)/၂၀၁၅) ထပ်မံ၍ ရည်ညွှန်းစာ (၂) ဖြင့် ဌာနအမည်များ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာတွင် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး နှင့် ဒေသစာရင်းစစ်ရုံးတို့ ၏ (၆) လ ပတ် ကာလအလိုက် စစ်ဆေးမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးရုံးမှ ရည်ညွှန်း (၂) ဖြင့် (၃၀.၉.၂၀၁၅) နေ့ အထိ လက်ရှိဌာန (၁၁) ခု အမည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပြီး (၁.၁၀.၂၀၁၅) ရက်နေ့ မှစ၍ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းသည့် ဌာနအမည်များဖြင့် စတင်ဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားလာပါသည်။ ရည်ညွှန်း (၂) စာမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးရုံး၏ (၁၂.၅.၂၀၁၅) ရက်စွဲပါ စာအမှတ် ၂/၉၀(က)(၁) ဖွဲ့စည်း (၈၂၃/၂၀၁၅)

ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပြီး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

ထို့နောက် ဒုတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခဲ့သော အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများတွင် ယခင် ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာန၊ မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် သမဝါယမဝန်ကြီး ဌာန၊ ဝန်ကြီးဌာန (၃) ခုကို ပေါင်းပြီး စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန အမည်ဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော် သက်တမ်း ပထမအကြိမ် ဝန်ကြီးဌာန (၂၁) ခု ထဲမှ တစ်ခုသော ဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ဖွဲ့စည်းပုံများကို ပုံစံဇယားဖြင့် ထုတ်နုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲ

ဇယား(ခ)

ဒေသအလိုက်ရေရရှိရေး စူးစမ်းလေ့လာမှု နှင့် ဆောင်ရွက်သင့်သည့် နည်းလမ်းများ

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးရရှိရေးအတွက် မြေပေါ်မြေအောက် ရေသယံဇာတများမှ ရေရရှိရေးကို ဆောင်ရွက်ရာတွင်

- (က) ရေလွှဲဆည်များတည်ဆောက်ခြင်း
- (ခ) ရေလှောင်တံခံများတည်ဆောက်ခြင်း
- (ဂ) မြေအောက်ရေဖြင့် ရေပေးဝေခြင်း
- (ဃ) ရေစုပ်စက်ဖြင့်ရေပေးဝေခြင်း (မြစ်ရေတင်စိုက်ပျိုးရေး)
- (င) ရေဘေးအန္တရာယ်ကို ရေကာတာတံခံများ တည်ဆောက်၍ တားဆီးကာကွယ်ခြင်း
- (စ) ရေနစ်မြုပ်ခြင်းအန္တရာယ်ကို ရေနုတ်မြောင်းများ တူးဖော်ဖောက်လုပ်၍ ကာကွယ်ခြင်း
- (ဆ) မြစ်ကမ်းတိုက်စားခြင်း၊ မြစ်ကြောင်း ပြောင်းလဲခြင်းတို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးမြေများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းမှ ကာကွယ်ရန် မြစ်ကြောင်းထိန်းသိမ်းခြင်း
- (ဇ) ရေကို လိုအပ်သလို အထုတ်အသွင်း ပြုလုပ်ရန် ရေထိန်းတံခါးများတည်ဆောက်ခြင်း စသည့် အင်ဂျင်နီယာပိုင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများအနက် သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။

အဆိုပါနည်းလမ်းများအနက် အမှတ်စဉ် (က) နှင့် (ခ) တွင် ပါရှိသည့် လုပ်ငန်းများကို ရွာသွန်းသော မိုးရေချိန်ပမာဏနည်းပါးသောဒေသများနှင့် မိုးရာသီတွင် ရေပေါများသော်လည်း နွေရာသီတွင် ရေပြတ်လေ့ ရှိသည့် မြစ်ချောင်းများ တည်ရှိရာဒေသများတွင် အများအားဖြင့် တည်ဆောက်လေ့ရှိကြပါသည်။

အမှတ်စဉ် (ဂ) နှင့် (ဃ) ပါ လုပ်ငန်းများကိုမူ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရေအလုံအလောက်ရှိရာဒေသများနှင့် မြေအောက်ရေတူးဖော်ရာတွင် လွယ်ကူသည့်ဒေသများတွင် အကောင်အထည်ဖော် အသုံးပြုကြပါသည်။

အမှတ်စဉ် (င)၊ (စ)၊ (ဆ) နှင့် (ဇ) ပါလုပ်ငန်းများကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများနှင့် မိုးရာသီတွင် မြစ်ရေလျှံတက် တတ်သည့်ဒေသများတွင် တည်ဆောက်အသုံးပြုကြပါသည်။

ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းတစ်ခုအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စီမံကိန်း ဆောင်ရွက်မည့်နေရာ တစ်လက်မ တစ်မိုင်မြေပုံပေါ်တွင် ပဏာမ လေ့လာကြည့်ရှုပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိမရှိ စတင်လေ့လာရပါမည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေ ရှိသည်ဟု ယူဆပါက ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်လိုသည့် နေရာဒေသအတွင်း မြေပြင်

အနိမ့်အမြင့်တိုင်းတာခြင်း၊ လေဗေဒဆိုင်ရာစူးစမ်းလေ့လာခြင်း၊ ဘူမိဗေဒဆိုင်ရာ စူးစမ်းလေ့လာခြင်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ ရရှိနိုင်မှုအခြေအနေနှင့် ယင်းတို့ကို စူးစမ်းလေ့လာစမ်းသပ်မှုများ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက် စာရင်းဇယား ကောက်ယူရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်စေရပါသည်။

ယင်းကဲ့သို့ လေ့လာစူးစမ်းရာမှရရှိလာသော မြေပြင်အနေအထား၊ ရေစီးရေလာမှုနှင့် မိုးရွာသွန်းမှု ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းတည်ဆောက်မည့်နေရာ၏ မြေအမျိုးအစား၊ ခံနိုင်ရန်အား ရရှိနိုင်မည့် ဆောက်လုပ်ရေး ပစ္စည်းများ စသည်တို့ကို အခြေခံလေ့လာတွက်ချက်ပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိကြောင်း မြင်တွေ့ရပါက လိုအပ်သည့် ဒီဇိုင်းပုံစံများကို မူလပုံစံ အမျိုးမျိုးထုတ်လုပ်ကာ ခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ်၏ အနည်းဆုံးဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး အများဆုံးပေးစေနိုင်ရန် အသေးစိတ် တွက်ချက်ရပါသည်။ စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ် ပြန်ပေါ်နှုန်း (EIRR) တွက်ချက်ပြီး တွက်ခြေကိုက်မကိုက် ဆန်းစစ်ရပါမည်။ ဆန်းစစ်မှုသေချာပြီဆိုပါက တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်။ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လအလိုက် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ အသေးစိတ်စီမံချမှတ်ပြီး တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်တိုင်း အရည်အသွေး ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များ၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ စံချိန်စံညွှန်း ပြည့်ဝအောင် ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရေးအရင်းအမြစ်အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံဒေသအသီးသီးတွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံးရွာသွန်းသော မိုးရေချိန်၏ (၉၀) ရာခိုင်နှုန်းကို မိုးရာသီတွင် ရရှိပါသည်။ မိုးရွာသွန်းမှုမှာလည်း တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ကွဲပြားစွာ ရွာသွန်းပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် နှစ်စဉ် မိုးရေချိန်လက်မ (၂၀၀) အထိလည်းကောင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသတွင် လက်မ (၈၀) မှ လက်မ (၁၂၀) အထိ လည်းကောင်း၊ တောင်တန်းဒေသများတွင် လက်မ (၅၀) မှ လက်မ (၁၂၀) အထိ လည်းကောင်း မိုးရွာသွန်းပါသည်။

မိုးရွာသွန်းမှုကာခြားမှုရှိခြင်းကြောင့်လည်း မြန်မာနိုင်ငံအချို့ဒေသများ၌ မိုးရာသီအချိန်တွင်ပင် စိုက်ပျိုးရန် အစိုဓာတ်လုံလောက်မှုမရှိခြင်းနှင့် နွေရာသီတွင်မူ တစ်နိုင်ငံလုံး စိုက်ပျိုးရေး အခက်အခဲ ရှိသည့် အတွက် မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်မှ ရေကိုသိုလှောင်၍ သုံးစွဲရန်လိုအပ်ကြောင်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားလှပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် မြစ်ချောင်းအင်းအိုင် ပေါများသည့် နိုင်ငံဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ စိုက်ပျိုးရေး အတွက် ရေဖူလုံရေးကို စိုးရိမ်ပူပန်စရာ မရှိပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရရှိနိုင်သည့် မြစ်ရေချောင်းရေများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

၁။	ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း နှင့် ရန်ကုန်မြစ်	၅၈.၀%
၂။	သံလွင်မြစ်နှင့် မြစ်လက်တက်များ	၁၈.၄%
၃။	ပဲခူးမြစ်	၀၀.၈%
၄။	စစ်တောင်းမြစ်	၀၅.၄%
၅။	ဘီးလင်းမြစ်	၀၀.၄%
၆။	အခြား မြစ်ချောင်းများ	၁၇.၀%
	စုစုပေါင်း	<u>၁၀၀.၀%</u>

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဓိကအားဖြင့် ထင်ရှားသည့် ဧရာဝတီမြစ်၊ စစ်တောင်းမြစ်၊ သံလွင်မြစ်၊ ပဲခူးမြစ်၊ ဘီးလင်းမြစ် စသည့် မြစ်ကြီးငါးသွယ် နှင့် ထိုမြစ်များအတွင်း စီးဝင်သော ချင်းတွင်းမြစ်၊ မြစ်သာမြစ်၊ မူးမြစ်၊ ဇော်ဂျီမြစ်၊ ပန်းလောင်မြစ်၊ စမုံမြစ်၊ မြစ်ငယ်မြစ်၊ မုန်းချောင်း၊ စလင်းချောင်း၊ ယောချောင်း၊ မင်းတုန်းချောင်း စသည့်မြစ်ချောင်းများအပါအဝင် မြစ်ငယ် ချောင်းငယ်များ အလွန်ပေါများပါသည်။ မြစ်ကြီးငါးသွယ်တွင် သံလွင်မြစ် မှအပ ကျန်သည့် မြစ်ကြီးများ အားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာပင် ရှိနေကြသဖြင့် နိုင်ငံပိုင် ရေသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များဟု ခံယူနိုင်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြစ်ချောင်းများမှ နှစ်စဉ် ပျမ်းမျှရေစီးဆင်းမှုပမာဏကို ဆန်းစစ်လေ့လာကြည့်ရာ ဧကပေပေါင်း (၈၇၆) ကျော်ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေသွင်းစိုက်ပျိုးရန် အလားအလာရှိသော မြေဧရိယာမှာ ဧက(၂၆) သန်းခန့်ရှိရာ ယင်းဧရိယာအားလုံးကို စိုက်ပျိုးရေအပြည့်အဝ ပေးသွင်းသည့်တိုင် ဧကပေသန်း (၂၀၀) ခန့် သာလိုအပ်မည်ဖြစ်ရာ ရေအရင်းအမြစ်၏ (၂၅) ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ အသုံးချရန်လိုအပ်ပါသည်။ အဆိုပါ အခြေအနေကို သုံးသပ်ကြည့်မည်ဆိုပါက မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေအရင်းအမြစ် ပေါကြွယ်ဝလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ခေတ်အလိုက် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ

ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်မှစ၍ ပထမအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်မပေါ်မီ အဆင့်ဆင့် တိုးချဲ့ တည်ဆောက်လာခဲ့သည့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို (၁) ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်မှ လွတ်လပ်ရေးမရမီ ကာလအထိ (၂) လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီး ၁၉၄၈ ခုနှစ် မှ ၁၉၆၁-၆၂ ခုနှစ် အထိ (၃) ၁၉၆၂-၁၉၆၃ ခုနှစ် မှ ၁၉၈၇-၁၉၈၈ ခုနှစ် အထိ နှင့် (၄) ၁၉၈၈ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ် စနစ်သစ် ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးမတိုင်မီ အထိ အပိုင်းလေးပိုင်း ခွဲခြား ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

အပိုင်း (၁) အရ ပုဂံခေတ် မတိုင်မီကပင် စတင်ခဲ့သည့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ၁၉၀၂ ခုနှစ် မှ ၁၉၀၆ ခုနှစ်အတွင်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီအစိုးရက ကွန်ကရစ် ရေလွှဲဆည်များဖြင့် အခိုင်အမာ အစားထိုးတည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်က ဆည်များ တည်ဆောက်ရာတွင် တိုင်လုံးကြီး များကို မြေတွင်အကွက်ချ ရိုက်သွင်းကာ ကျောက်သားများဖြည့်၍ ဆင်၊ မြင်း စသည့် တိရစ္ဆာန်များနှင့် လူထုလုပ်အားကို အသုံးပြု၍ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသည်ဟု အဆိုရှိပါသည်။ ယင်းကာလတွင် ရေလွှဲဆည်များကို ခိုင်မာအောင် ပြင်ဆင်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းများ တွေ့ရပါသည်။ ကန်ဇာင်းများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်း အနည်းငယ် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်ဟု ယူဆရပါသည်။

အပိုင်း (၁) ကာလ တည်ဆောက် ပြီးစီးခဲ့သည့် ဆည်/ကန် များမှာ စုစုပေါင်း (၂၃) ခု ရှိသည့် အနက် ထင်ရှားသည့် ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းများမှာ ကာဘိုးဆည်၊ ကင်းတားဆည်၊ ငပြောင်ဆည်၊ မဲဇေလီ ရေလွှဲဆည်၊ အိုင်းမရေလွှဲဆည်၊ လင်းဇင်းရေလွှဲဆည်၊ မဟာနန္ဒာကန် နှင့် မိတ္ထီလာကန် တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အပိုင်း (၂) အရ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲအနေဖြင့် ရေလှောင်ကန် များကို တစ်စတစ်စ တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အပိုင်း (၂) ကာလ တည်ဆောက် ပြီးစီးသည့် ဆည်ကန် (၅၀) တည်ဆောက်ခဲ့သည့်အနက် အဓိကကျသည့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများမှာ သစ်ဆုံဆည်၊ တောင်ပုလုကန်၊ ပုလင်းဆည် နှင့် ကင်ပွန်းတောင်ဆည် တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အပိုင်း (၃) အရ ဆည်မြောင်းဌာနခွဲမှသည် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အလျောက် ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းများကိုလည်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဘဏ် စသည်တို့မှ ချေးငွေ/ထောက်ပံ့ငွေများဖြင့် ရယူ အကောင်အထည်ဖော်သကဲ့သို့ မိမိနိုင်ငံ၏ ရန်ပုံငွေများကိုလည်း တိုးတက်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ပိုမို ကြီးမားသော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို တစ်စထက်တစ်စ ပိုမို အကောင်အထည်ဖော် လာခဲ့ ကြပါသည်။ ဤကာလအတွင်း ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေပေးဝေရေးစီမံကိန်း၊ မြေအောက်ရေဖြင့် ရေပေးဝေရေး စီမံကိန်း စသည်ဖြင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း ပုံစံသစ်များ စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပါသည်။

အပိုင်း (၃) ကာလ တည်ဆောက် ပြီးစီးခဲ့သော ဆည်ကန် (၉၅) ခု နှင့် ရေစုပ်စက် လုပ်ငန်း (၃) ခု တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထင်ရှားသည့် ဆည်ကန်များမှာ ဝါရှောင်ဆည်၊ ဟိုပုံးချိုင့်ဝှမ်းဆည်မြောင်း၊ ငွေတောင်ရေလှောင်တံ၊ မုန်တိုင်ရေလှောင်တံ၊ ကြက်မောက်တောင် ရေလှောင်တံ၊ ငလိုက် ရေလှောင်တံ၊ ဆည်တော်ကြီးရေလှောင်တံ၊ ချောင်းမကြီးရေလှောင်တံ၊ ပြောင်းပြာရေလှောင်တံ၊ ရေဆင်းရေလှောင်တံ၊ မြောက်နဝင်း ရေလှောင်တံ၊ ပျဉ်ပုံကြီးရေလှောင်တံ တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ရေစုပ်စက်လုပ်ငန်း (၃) ခု မှာ ဆီမီးခုံ ရေစုပ်စက်လုပ်ငန်း၊ လက်ပံချိပေါ်ရေစုပ်စက်လုပ်ငန်း နှင့် ကမ်းနီရေစုပ်စက်လုပ်ငန်း တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

အပိုင်း (၄) အရ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၁ ခုနှစ် စနစ်သစ်ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးမတိုင်မီ တစ်နည်းအားဖြင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်အရ ပြည်သူများ၏ ဆန္ဒဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြောက်သည့် အစိုးရသစ်မတက်မီကာလအထိ ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းများ အထူးအကောင်အထည်ဖော်ရေးအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးစေရေးအတွက် အားသွန်ခွန်စိုက်ဖြင့် တစ်လတစ်ဆည် ဖွင့်လှစ်နိုင်ရေး ဦးတည်၍ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ရာ အချိန်ကာလ (၂၃) နှစ်အတွင်း ဆည်၊ ကန်၊ ရေစုပ်စက်၊ မြေအောက်ရေ၊ ရေထိန်းတံခါးနှင့် တာတမံများစွာကို တည်ဆောက်ခဲ့ရာ စုစုပေါင်း (၂၃၃) ခု ဖြစ်ပါသည်။

ရေလှောင်တမံများတည်ဆောက်ရာတွင်လည်း တတ်နိုင်သမျှ ဘက်စုံ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ဘက်စုံဆိုသည်မှာ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေရရှိနိုင်ရန်သာမက ရေအား လျှပ်စစ်ထုတ်လွှတ်နိုင်ရေး ပြည်သူလူထု သောက်သုံးရေရရှိနိုင်ရေးနှင့် ပြည်သူလူထု အပန်းဖြေ ဖြစ်စေရေးတို့ကို ပူးတွဲပါရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်များတွေ့ရပါသည်။ အဓိကကျသည့် ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းများမှာ ငမိုးရိပ်ရေလှောင်တမံ၊ ဇော်ဂျီရေလှောင်တမံ၊ သဖန်းဆိပ်ရေလှောင်တမံ၊ မုန်းချောင်း ရေလှောင်တမံဘက်စုံစီမံကိန်း၊ ခေါင်းလောင်းရေလှောင်တမံဘက်စုံစီမံကိန်း၊ ကြက်မောက်တောင်ဆည် ရေကူပေးရေးစီမံကိန်းနှင့် ရဲနွယ်ရေလှောင်တမံဘက်စုံ စီမံကိန်း စသည်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ အဓိကလုပ်ငန်းအပြင် အခြားလုပ်ငန်းများ

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း၏ အဓိကတာဝန်မှာ စိုက်ပျိုးသီးနှံများဖြစ်ထွန်း အောင်မြင်ရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေစီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေကြောင်း အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးအတွက် ရေစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုရာတွင် စိုက်ပျိုးသီးနှံများ၏ လိုအပ်သောရေပမာဏကို လိုအပ်သည့်အချိန်အတွင်း ပေးသွင်းနိုင်ရန် ရေလှောင်တမံ၊ ရေလွှဲဆည် မြေအောက်ရေ ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေပေးစေရေး (မြစ်ရေတင်စိုက်ပျိုးရေး) တို့ဖြင့် ဆည်ရေပေးစေရေးလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးသီးနှံများအတွက် မလိုအပ်သော ပိုလျှံနေသောရေများကို အမြန်ဆုံးထုတ်နုတ်ရန်နှင့် ရေငန်များဝင်ရောက်မှုမရှိစေရေး တားဆီးကာကွယ်နိုင်ရန် ရေနှုတ်မြောင်းများနှင့် တာတမံများဖြင့် ရေဆားကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆိုပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေး စီမံမှု

ဆည်မြောင်းဌာနအနေဖြင့် ဆည်ရေးပေးဝေရေးလုပ်ငန်းနှင့် ရေးဘေးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ ဆောင်ရွက်နေရသော ဌာနတစ်ခု မဟုတ်ပါ နိုင်ငံတော်အတွက် လိုအပ်သည့် မြို့/ရွာ နေလူထုသောက်သုံးရေရရှိရေး၊ ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်ပေးရေး၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းသီးနှံများအတွက် ရေရရှိရေး၊ မြို့ရွာများ ရေကြီးနစ်မြုပ်မှုကာကွယ်ရေး မြေအောက်ရေဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး ရေစုပ်စက်ဖြင့် ရေပေးဝေရေး (မြစ်ရေတင်စိုက်ပျိုးရေး) ပြည်သူများအတွက် နားနေအပန်းဖြေစခန်းများ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ရေလမ်းထိန်းသိမ်းရေး ပဲခူး-စစ်တောင်း တူးမြောင်း (၃၈)မိုင် နှင့် တွံတေး တူးမြောင်း (၂၁)မိုင် လုပ်ငန်းများကို လည်း ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။

ကနဦး ဆည်မြောင်းဌာနခွဲအနေဖြင့် ဆည်မြောင်းထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ အားသွန်ခွန်စိုက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာမှသည် တဖြည်းဖြည်း ဆည်မြောင်း တည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆည်မြောင်းစူးစမ်းလေ့လာရေးလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်မြှင့်တင်၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဆီကိုရေချိုး ဆေးရိုးမီးလှုံ၊ စပါးတောင်လိုပုံ ဆိုသည့်ပမာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးတိုးတက်မှုအောင်မြင်မှုသည် ဆည်မြောင်းဌာန၏ ပံ့ပိုးကူညီနိုင်မှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အဖြစ် နိုင်ငံတော်၏ပုံရိပ်ကို မြင်သာထင်သာရှိနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ အောင်မြင်မှုရရှိလာခြင်းမှာ ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်းဟောင်းများ၏ ဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ရရှိလာသည့် အကျိုးတရားများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဂုဏ်ပြုမှတ်တမ်းတင်ကြပါမည်။

မူလဆည်မြောင်းဌာန၏ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်သော “ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရမည်” ဟူသော ကြွေးကြော်သံတို့သည် ၁၉၆၂-၆၃ ခုနှစ် အတွင်း ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းများချမှတ် အကောင်အထည်ဖော်ပေးခဲ့မှုကြောင့် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် တိုးတက်အောင်မြင်မှု ရရှိလာခဲ့ရာ မူလကြွေးကြော် ရည်မှန်းခဲ့သောဆောင်ပုဒ်ကို ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အချိန်တွင် “ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေမည်” ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် “ရ” ဆိုသော စကားလုံးကို ဖြုတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအင်အားစာရင်း

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနအနေဖြင့် မူလ P.W.D ဌာနအောက် မှစတင်၍ ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းများကို ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ခြင်းမှသည် စူးစမ်းလေ့လာခြင်းနှင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းအသစ်များ တည်ဆောက်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့ကြောင့် အောင်မြင်မှုအသီးအပွင့်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းများကို တစ်စထက်တစ်စ တိုးတက်လာခြင်းမှာ ဘက်ပေါင်းစုံပညာရှင်များ ပူးပေါင်း ပါဝင်မှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ဘက်ပေါင်းစုံ ပညာရှင်များဆိုရာတွင် မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ၊ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာ၊ ဇလ/ဘူမိ ပညာရှင်များ မြေဆီ မြေလွှာစမ်းသပ်ရေးအရာရှိများ၊ အင်ဂျင်နီယာ ပုံဆွဲပညာရှင်များနှင့် အခြားသော ပညာရှင်များ၊ ပူးပေါင်း ပါဝင်လာမှုကို ဆိုလိုပါသည်။

ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက် ရေလွှဲဆည်များ တည်ဆောက်ရာတွင်လည်းကောင်း ကိုလိုနီ ခေတ်ဦး P.W.D အတွင်းရှိ ဆည်မြောင်းဌာနခွဲလက်ထက် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် လည်းကောင်း၊ အများအားဖြင့် တိရစ္ဆာန်၊ ဆင်၊ မြင်း စသည့် သတ္တဝါများနှင့် လူထုလုပ်အားများ အသုံးပြုခဲ့ရပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်ကာလ တွံတေးတူးမြောင်းဖောက်လုပ်ခြင်းမှစ၍ သောင်တူးစက်များ အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဆည်မြောင်း လုပ်ငန်းများတွင် စက်ယန္တရားများ စတင်အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် (၁၉၅၄) ခုနှစ် ပြည်တော်သာစီမံကိန်း ကာလတွင် နိုင်ငံခြားမှ မြေတူးစက်နှင့် မြေသယ်စက်များ အများအားဖြင့် ဝယ်ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မန္တလေးတိုင်း ဝမ်းတွင်းမြို့နယ်၊ တောင်ပုလုဆည် တည်ဆောက်ရေးမှစ၍ ရှေ့ပြေးစမ်းသပ်မှုတစ်ခုအဖြစ် မြေတူးစက် မြေသယ်စက်များကို စတင်အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူ ယင်းကာလတွင်ပင် ဆည်မြောင်း ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင်လည်း ယင်းစက်များ အသုံးချနေပြီ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီး (၁၉၇၂) ခုနှစ် ကာလအတွင်း စတင်တည်ဆောက် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် တောင်ပုလုကန်၊ ပြူကန်၊ သစ်ဆုံကန်၊ ကြက်မောက်တောင်ကန်၊ ငွေတောင်ကန်၊ မိုးဗြဲဆည်၊ ဝိုင်းမော်ကန်၊ ပြောင်းပြာကန်၊ မုန်တိုင်းကန်၊ ရေဆင်းကန်၊ ချောင်းမကြီးကန်နှင့် မြောက်နင်းရေလှောင်တံမံ စသည့်လုပ်ငန်းများနှင့် (၁၉၇၂) ခုနှစ် မှ ဆည် (၁၉၈၈) ခုနှစ် ကာလ စီမံကိန်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဆည်တော်ကြီး၊ ငလိုက်၊ ကင်းတား၊ မြေအောက်ရေ စပါး (၁) နှင့် စပါး(၂) ကဲ့သို့သော ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းကြီးများကို နိုင်ငံခြား ချေးငွေထောက်ပံ့ငွေများ ရယူဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ဆည်/ကန် အရေအတွက် များပြားလာသည်နှင့်အညီ စက်ယန္တရားကြီးများ ဝယ်ယူအသုံးချမှုမှာလည်း တိုးတက်ကြီးထွားလာရာ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင်

စက်ယန္တရားကြီးများ အထိုက်အလျောက် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ (၁.၆.၂၀၁၃) နေ့တွင် ဆည်မြောင်း ဦးစီးဌာန လက်အောက်ရှိ စက်ယန္တရားစာရင်းကို ပူးတွဲတင်ပြအပ်ပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲဇယား (ဂ)

(၁၉၈၈) ခုနှစ် မှ (၂၀၁၁) ခုနှစ် စနစ်သစ် ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးမတိုင်မီ ကာလအတွင်း ဆည်တာတမံ စုစုပေါင်း (၂၃၃) ခု တည်ဆောက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေသစ်အရ ပြည်သူများ၏ဆန္ဒဖြင့် ရွေးချယ်တင်မြောက်သည့် အစိုးရသစ်ကာလတွင်လည်း ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း အရှိန်အဟုန်မပျက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း သဘောသဘာဝအရ ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းကြီးများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အင်ဂျင်နီယာ မြို့ပြဝန်ထမ်းများနှင့်အတူ အင်ဂျင်နီယာ စက်မှု၊ ဇလ/ဘူမိ ပညာရှင်များ မြေဆီမြေလွှာ စမ်းသပ်ရေး အင်ဂျင်နီယာပုံဆွဲများနှင့် အခြားပညာရှင်များ စသည်ဖြင့် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲမှသည် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်ကာစ ကာလအတွင်း အဆိုပါပညာရှင်များနှင့် နီးနွယ်ဆောင်ရွက်နေရာမှ မိုင်းတူးပညာရှင်များနှင့် လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာရှင်များပါ ပါဝင်ပူးပေါင်းလာခြင်းကြောင့် ဆည်မြောင်း ဘက်စုံစီမံကိန်းကြီးများ ပိုမိုတိုးတက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ၁၉၃၉-၄၀ တွင် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ ဖွဲ့စည်းပုံ အင်အား (အမြဲတမ်း) (၆၂၅) ဦးဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာမှ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတိုင်မီ ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား (အမြဲတမ်း) (၁၂၉၁) ဦးဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရလက်ထက် ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား (အမြဲတမ်း) များအပြင် အခြား နေ့စား/ လပေးဝန်ထမ်းများပါရှိရာ ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား မရှိဘဲ နေ့စား/ လပေးဝန်ထမ်းများအား အလုပ်သမားများ ရပိုင်ခွင့်တစ်ရပ်အနေဖြင့် အမြဲတမ်းကဲ့သို့ အကျိုးခံစားခွင့် ရရှိရေး မြဲကျိုးအဖြစ် ခန့်ထားခဲ့ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအင်အားပါ ဝန်ထမ်းများနေရာတွင် နေရာလွတ်များ ရှိပါက လိုအပ်သော ဝန်ထမ်းအင်အားကို အစားထိုးဖြည့်စွက်ခန့်ထားနိုင်သော်လည်း အမြဲတမ်းကဲ့သို့ အကျိုးခံစားခွင့် ရရှိသည့် မြဲကျိုးများနေရာ လွတ်လပ်ပါက ထပ်မံခန့်ထားခွင့် မရှိပါ။

ထို့ပြင် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲအနေဖြင့် (၁.၁၀.၁၉၇၂) ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်း ဖွဲ့စည်းပုံ ရေးဆွဲတင်ပြထားခဲ့ရာတွင် ဝန်ထမ်းအင်အားစုစုပေါင်း (၁၄၁၄၈) ဦးဖြင့် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအရ ခွင့်ပြုမိန့် ရရှိသည်မှာ ၁၉၈၄ - ၈၅ ခုနှစ် ဖြစ်ပါသည်။

(၁.၁၀.၁၉၇၂) ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံ မကျခင်အထိ ဖွဲ့စည်းပုံကို နောက်ခံပြု၍ ခန့်ထားသော ဝန်ထမ်း (၇၂၉၆) ဦးရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဝန်ထမ်းအဆင့်တွင် အနိမ့်ဆုံးဝန်ထမ်းမှ ဒု-ဦးစီးဌာနမှူးရာထူး (AE) အထိ ဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါဝန်ထမ်းများကို ယာယီဖွဲ့စည်းပုံ မြဲကျိုးဟု

ခေါ်ပါသည်။ အဆိုပါ ယာယီဖွဲ့စည်းပုံ မြဲကျိုးဖြင့် ခန့်ထားသော ဝန်ထမ်းများသည် မြဲကျိုး ဝန်ထမ်းများထက် ထူးခြားသည်မှာ ဝန်ထမ်းနေရာလွတ်လပ်မှုရှိပါက ဖြည့်စွက်ခန့်ထားနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ကာလစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဆောင်ရွက်လာခဲ့သည့်အလျောက် (၁.၁၀.၁၉၇၂) ဆည်မြောင်းဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံအင်အားနှင့် မလုံလောက်သဖြင့် စီမံကိန်း စာချုပ်ခန့်ဝန်ထမ်းများ ခန့်ထားခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၉၇၉-၁၉၈၅ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား (အမြဲတမ်း) (၁၄၁၄၈) ဦး နှင့် စီမံကိန်း (စာချုပ်ခန့်) ဝန်ထမ်းအင်အား (၃၉၈၇) စုစုပေါင်း (၁၈၁၃၅) ဖြင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

၁၉၈၉-၁၉၉၄ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ခွင့်ပြုအင်အား အရာထမ်း (၈၃၃)ဦး အမှုထမ်း (၂၀၄၉၈)ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ခွင့်ပြုအင်အား အရာထမ်း (၈၈၄) ဦး နှင့် အမှုထမ်း (၁၉၆၈၃) ဖြစ်ပြီး ရေအရင်းအမြစ်ဦးစီးဌာန သို့ အရာထမ်း (၁၇) ဦး နှင့် အမှုထမ်း (၁၅၇) ဦး ကို (၃၁.၃.၁၉၉၅) နေ့တွင် ပြောင်းရွှေ့ပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် ဆည်မြောင်းဌာနတွင် အရာထမ်း (၈၆၇) ဦး နှင့် အမှုထမ်း (၁၉၅၂၆) ဦး ကျန်ရှိခဲ့ပါသည်။ (၇.၄.၁၉၉၅) နေ့တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနမှ အမှုထမ်း (၈၀) ဦးအား ရေလမ်းထိန်းသိမ်းရေးသို့ ပြောင်းရွှေ့ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင် အရာထမ်း (၈၆၇) ဦး နှင့် အမှုထမ်း (၁၉၄၄၆) ဦးသာ ကျန်ရှိပါတော့သည်။ (၁၄.၁.၂၀၁၅) နေ့ ဆည်မြောင်းခွင့်ပြုဖွဲ့စည်းပုံမှာ အရာထမ်း (၁၀၁၉)၊ အမှုထမ်း (၂၀၄၇၂)၊ စုစုပေါင်း (၂၁၄၉၁) ဖြစ်ပါသည်။

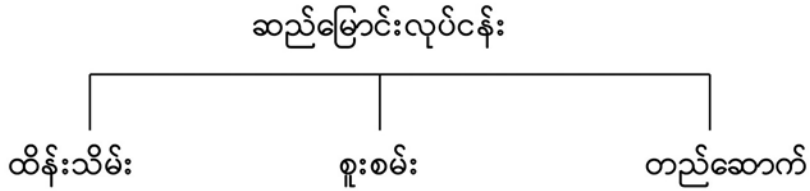
(၃၀.၉.၂၀၁၅) နေ့တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖွဲ့စည်းပုံခွင့်ပြုအင်အားမှာ အရာထမ်း (၁၀၁၉) နှင့် အမှုထမ်း (၂၀၉၂၇) စုစုပေါင်း (၂၁၄၉၁) ရှိခဲ့ပါသည်။ (၁.၁၀.၂၀၁၅) နေ့ ဆည်မြောင်းနှင့် ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာနအောက်တွင် မူလ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနဖွဲ့စည်းပုံ အမှုထမ်း (၁၀၁၉) ၌ အရာထမ်း (၁၉၂၃၆) နှင့် ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချရေးဦးစီးဌာနမှ အရာထမ်း (၅၄၉) ဦးနှင့် အမှုထမ်း (၁၆၉၁) ဦးတို့ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းလိုက်ခြင်းကြောင့် အရာထမ်း (၁၅၆၄) နှင့် အမှုထမ်း (၂၀၉၂၇) စုစုပေါင်း (၂၂၄၉၁) ဦးဖြင့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။

ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနနှင့် ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန ဖွဲ့စည်းပုံအဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲမှုကို နောက်ဆက်တွဲ (ဃ) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၏ (၇.၈.၁၉၇၈) ပါ စာအမှတ် ၁၇၈၅/၇-၂ အရ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြချက်ကို နောက်ဆက်တွဲ (င) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲမှစတင်၍ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်းမှသည် စူးစမ်းလေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပြီး ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ဝန်ထမ်းအင်အားတိုးတက်လာခြင်း၊ စက်မှုနည်းပညာပိုမိုတိုးတက် သုံးစွဲလာနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းသစ်များ တစ်စထက်တစ်စ ပိုမိုဆောင်ရွက်လာနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဆည်မြောင်းထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် တိုင်း/ပြည်နယ် (၁၄) ခုတွင် တာဝန်ခံ (၁၆) ဦး (ရှမ်းပြည်နယ်ကို အရှေ့ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းတိုးချဲ့ခြင်း) ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းဌာနခွဲမှသည် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ကာလတစ်လျှောက် မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်း/ ပြည်နယ် (၁၄) ခုတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား မကျသေးခင်ကာလ ၁၉၆၃ ခုနှစ် ကာလပိုင်းတွင် တိုင်း/ပြည်နယ် အားလုံးတွင် ဆည်မြောင်းတာဝန်ခံများခန့်ထားနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ပူးတွဲ တာဝန်ယူ စနစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။ ရန်ကုန်တိုင်း တာဝန်ခံအနေဖြင့် ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်ကိုင်းတိုင်း တာဝန်ခံအနေဖြင့် ချင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် တာဝန်ခံအနေဖြင့် ကယားပြည်နယ်နှင့် မွန်ပြည်နယ် တာဝန်ခံအနေဖြင့် တနင်္သာရီတိုင်းနှင့် ကရင်ပြည်နယ် တို့ကို ပူးတွဲတာဝန်ယူစေခဲ့ပါသည်။

(၁.၄.၁၉၈၂) မှစ၍ တိုင်း/ပြည်နယ် (၁၄) ခု အားလုံးတွင် ဆည်မြောင်းတာဝန်ခံများ ခန့်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တိုင်း/ပြည်နယ်အကြီးများတွင် ညွှန်/မှူးများ တာဝန်ခံပြီး တိုင်း/ပြည်နယ် အငယ်များတွင် ဒု-ညွှန်မှူးများ တာဝန်ယူထမ်းဆောင်စေခဲ့ပါသည်။

လုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာသည့်အခြေအနေနှင့် လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ရန်ပိုမို အဆင်ပြေ စေရန်အတွက် ရှမ်းပြည်နယ် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို ရှမ်းပြည်နယ် (တောင်ပိုင်း) ညွှန်မှူး တောင်ကြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်ပိုင်း) ဒု-ညွှန်မှူး လားရှိုး နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် (အရှေ့ပိုင်း) ဒု-ညွှန်မှူး ကျိုင်းတုံဟူ၍ ၁၉၉၄ ခုနှစ် နှင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်အတွင်း ခွဲခြားတာဝန် ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုင်းနှင့်ပြည်နယ်ကြီးများတွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ထိန်းသိမ်းရေးရုံး (၁၄) ခု၊ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် ရှမ်း (အရှေ့)၊ ရှမ်း (မြောက်) ထိန်းသိမ်းရေး (၂) ခု နှင့် နေပြည်တော် တို့တွင် ထပ်မံတိုးချဲ့ ဖွဲ့စည်းထားသဖြင့် စုစုပေါင်း ဆည်မြောင်းထိန်းသိမ်းရေးရုံး (၁၇) ခု ရှိပြီး ညွှန်ကြားရေးမှူး (၁၁) ဦးနှင့် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး (၆) ဦး တို့မှ တာဝန်ယူ၍ ထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းတာဝန်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဆည်မြောင်းသဘောသဘာဝအရ လိုအပ်သော စူးစမ်းရေးရာကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မြေပြင်တိုင်းတာခြင်းနှင့် မြေဆီမြေလွှာစမ်းသပ်ခြင်းများ၊ စူးစမ်းလေ့လာရေးဌာနခွဲ၊ ဇလဗေဒဆိုင်ရာ ကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဇလဗေဒဌာနခွဲ နှင့် ဘူမိဗေဒဆိုင်ရာကိစ္စများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဘူမိဗေဒဌာနခွဲများ ထားရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံမကျသေးမီကာလအတွင်း စူးစမ်းလေ့လာရေးလုပ်ငန်းများ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန အတွင်း ရှိသည့်အင်အားဖြင့် မြေပြင်တိုင်းတာခြင်း ဇလဗေဒ နှင့် ဘူမိဗေဒ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်း များကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် ဆည်မြောင်းပညာရပ်ဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့ကျင့်ရေးဌာနခွဲ (ITC) အောက်တွင် ရေအားနှင့် ရေမြေကွန်ကရစ် စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ITC ဌာနခွဲကို ဒီဇိုင်းနှင့်ပုံထုတ်လုပ်ငန်း ဌာနအောက်တွင် ထားရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် တဖြည်းဖြည်းနှင့် ဝန်ထမ်းအင်အား တိုးချဲ့လာသည့်အလျောက် (၂၀၁၅) ခုနှစ်တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး လက်အောက်တွင် စူးစမ်းလေ့လာရေးဌာနခွဲ၊ ဇလဗေဒဌာနခွဲ၊ ဘူမိဗေဒဌာနခွဲ၊ စက်မှုဌာနခွဲ၊ ဆည်မြောင်းပညာရပ်ဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့ကျင့်ရေးဌာနခွဲ၊ ရေအားလျှပ်စစ်ဌာနခွဲနှင့် လွန်တူး/မိုင်း ဌာနခွဲ တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆည်မြောင်းစီမံကိန်းလုပ်ငန်းအသစ်များ တည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော စူးစမ်းလေ့လာမှုလုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်များကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် အဆိုပါ အခြေခံအချက်အလက် များအပေါ် အသေးစိတ်စိစစ်တွက်ချက်ပြီး ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသောလုပ်ငန်းများကို မူကွဲ ဒီဇိုင်းပုံစံ ထုတ်လုပ်ပြီး စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ်ပြန်ပေါ်နှုန်း (EIRR) ဆန်းစစ်မှုကောင်းမွန်ပါက အထက်အဖွဲ့အစည်းသို့ တင်ပြပြီး ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိပြီးသည်နှင့် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် စီစဉ်ရပါသည်။

တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ စနစ်တကျ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း တည်ဆောက်ရေးရုံးများကို လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်နှင့်အညီ တည်ဆောက်ရေးရုံးများ ဖွဲ့စည်း ခဲ့ရာ ယနေ့အခြေအနေထိ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနတွင် တည်ဆောက်ရေးရုံး (၉) ရုံး ဖွဲ့စည်းထားပြီး လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနအနေဖြင့် အဆိုပါ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်သော ထိန်းသိမ်းခြင်း စူးစမ်းလေ့လာခြင်း နှင့် တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သည့် စက်ယန္တရားများအတွက် လိုအပ်သည့်အခါတွင် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စက်မှုဌာနခွဲကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ စက်မှုဌာနခွဲအနေဖြင့် လုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန်နှင့် အချိန်မီ စက်ယန္တရားများ ပေးပို့နိုင်ရန် ရန်ကုန်တိုင်း ရန်ကုန်မြို့၊ ပဲခူးတိုင်း တောင်ငူမြို့၊ မကွေးတိုင်း မကွေးမြို့ နှင့် မန္တလေးတိုင်း မိတ္ထီလာမြို့ တွင် စက်မှုတိုင်း (၄) တိုင်း ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ထားရှိပါသည်။

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနရုံးချုပ်အနေဖြင့် စူးစမ်းလေ့လာရေးဌာနခွဲ၊ ဇေယျဒဌာနခွဲ၊ ဘူမိဗေဒဌာနခွဲ ဆည်မြောင်းပညာရပ်ဖွံ့ဖြိုးမှုလေ့ကျင့်ရေးဌာနခွဲ၊ ရေအားလျှပ်စစ်ဌာနခွဲ၊ လွန်တူး/မိုင်းဌာနခွဲ နှင့် စက်မှု ဌာနခွဲ စသည့်ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ လေ့လာခြင်းနှင့် တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် ဖွဲ့စည်းထားသည့်ဌာနခွဲများကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် စီမံရေးရာဌာန၊ စီမံကိန်းနှင့်လုပ်ငန်းဌာန၊ ဖြည့်တင်းရေးဌာန၊ ဒီဇိုင်းနှင့်ပုံထုတ်လုပ်ရေးဌာန၊ ငွေစာရင်းဌာနနှင့် လုပ်ငန်းစစ်ဆေးရေးဌာန တို့ဖွဲ့စည်း၍ ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

ရေခွန်နှင့် တာတမံခွန်

ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် နိုင်ငံတော်မှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံငွေအမြောက်အမြား ကုန်ကျခံသုံးစွဲခဲ့ကြပါသည်။ နိုင်ငံတော်မှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံငွေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းပြန်လည်ရရှိရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအတွက်ရရှိလာသည့် ရေ၏တန်ဖိုးကို တောင်သူလယ်သမားများနားလည်နိုင်စေရေးကို ဦးတည်လျက် နိုင်ငံတော်ကောင်စီသည် ၁၉၈၂ ခုနှစ် ဥပဒေ အမှတ် (၁) ဖြင့် ရေခွန်နှင့် တာတမံခွန် ဥပဒေကို သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

အဆိုပါ ဥပဒေအရ ဆည်ရေသောက်ဧရိယာအတွင်းဖြစ်ပါက တစ်နှစ်တစ်ဧက ကျပ်တစ်ဆယ် ရေခွန်ကောက်ခံပြီး ရေဘေးကာကွယ်ဧရိယာအတွင်းဖြစ်ပါက တစ်နှစ်တစ်ဧက ငါးကျပ် ကောက်ခံရန် ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ သီးနှံတစ်ခုသည် ဆည်ရေသောက်နှင့် ရေဘေးကာကွယ်ဧရိယာအတွင်းဖြစ်ပါက တစ်နှစ်တစ်ဧက ကျပ်တစ်ဆယ်သာ ကောက်ခံရန်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

၂၀၀၆-၂၀၀၇ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှစတင်၍ ဆည်ရေသောက်ဧရိယာများအတွင်း ရေခွန်နှုန်းထားကို လက်ရှိ တစ်ဧကကျပ်တစ်ဆယ်နှုန်း ကောက်ခံခြင်းအစား စပါးသီးနှံ တစ်ဧကလျှင် (၁၉၅၀) ကျပ်၊

အခြားသီးနှံတစ်ဧကလျှင် (၉၀၀) ကျပ်နှုန်း သတ်မှတ်ကောက်ခံရန် နှင့် အောင်ရေဖြည့်စွက်ရေးပေးခြင်း များအတွက် တစ်ဧကလျှင် (၉၀၀) ကျပ်နှုန်း ကောက်ခံရန် အစိုးရရုံးမှ ညွှန်ကြားထားခဲ့ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် (၅-၇-၂၀၁၇) ရက်နေ့ (၂၀၁၇ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စု လွှတ်တော် ဥပဒေ အမှတ်-၉) ၂၀၁၇ ခုနှစ် ရေခွန်နှင့် တာတမံခွန် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် နိုင်ငံတော်က တည်ဆောက်ပေးထားသော ဆည်မြောင်းတာဝန်များကို ရေရှည်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်စေရန်၊ ဆည်မြောင်းတာဝန်များ၏ အကျိုးကျေးဇူးကို ပြည်သူများက တန်ဖိုးထားကြစေရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုတစ်ဝန်းလုံးတွင် ရေမြေဒေသ အလိုက် ရေသုံးစွဲမှုအခြေအနေအရပ်ရပ်တို့နှင့် ညီညွတ်မျှတသည့် အခွန်နှုန်းထားများသတ်မှတ် ကောက်ခံ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ထားကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။ အဆိုပါဥပဒေအရ -

- (က) သီးနှံတစ်ရာသီအတွက် ဆည်ရေသောက်ဧရိယာများတွင်
 - (၁) စပါးသီးနှံအတွက် မြေပြုပြင်သည်မှ အောင်ရေအထိရေအပြည့်အဝ ရယူပါက တစ်ဧကလျှင် နှစ်ထောင်ကျပ်နှုန်း
 - (၂) စပါးသီးနှံအတွက် မြေပြုပြင်သည်မှ အောင်ရေအထိ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ရယူပါက တစ်ဧကလျှင် တစ်ထောင်ကျပ်နှုန်း
 - (၃) အခြားသီးနှံ စိုက်ပျိုးပါက တစ်ဧကလျှင် တစ်ထောင်ကျပ်နှုန်း
- (ခ) ရေဘေးကာကွယ်သည့် ဧရိယာတွင် ဘဏ္ဍာနှစ်တစ်နှစ်အတွက် တစ်ဧကလျှင် ငါးရာကျပ်နှုန်း
- (ဂ) လယ်ယာမြေသည် ပုဒ်မခွဲ (က) နှင့် ပုဒ်မခွဲ (ခ) နှစ်ရပ်လုံးနှင့် အကျုံးဝင်ပါက ပုဒ်မခွဲ (က) တွင် သတ်မှတ်ထားသည့်နှုန်းအတိုင်း ကောက်ခံရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

အထွေထွေ

ဆည်မြောင်းသမိုင်းအကြောင်းတတ်နိုင်သမျှ အကျဉ်းချုံး၍ ပြုစုတင်ပြပြီးဖြစ်ပါသည်။ လိုအပ်သည့် အကြောင်းအရာတစ်ချို့ ကျန်ရှိနေသေးသဖြင့် ဖြည့်စွက်တင်ပြအပ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ ဌာနများတွင် မိမိတို့ရုံး၏ တံဆိပ်အမှတ်အသား ဆောင်ပုဒ်နှင့် အလံများ ရှိကြပါသည်။ မြန်မာ့အသံနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားဌာနတွင် “ဖျော်ဖြေပေးရန် မြန်မာ့အသံ၊ ပညာပေးရန် မြန်မာ့အသံ၊ ပြန်ကြားပေးရန် မြန်မာ့အသံ” ဟူသောဆောင်ပုဒ်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ ဆည်မြောင်းဌာနတွင်လည်း

ဆည်မြောင်းဌာနခွဲလက်ထက်က “ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေရမည်” ဖြစ်ပြီး ဆည်မြောင်း ဦးစီးဌာနဖြစ်ပြီးနောက် “ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေမည်” ဟူသောဆောင်ပုဒ်ကို လက်ခံထားသည်မှာ ယနေ့တိုင်ဖြစ်ပါသည်။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ သင်္ကေတ အမှတ်အသားမှာ ပြာ၊ ဝါ ၊ စိမ်း အရောင်သုံးမျိုးပါ အမှတ်အသားကို နောက်ဆက်တွဲ (စ) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ထို့အပြင် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန နှင့် ဆည်မြောင်းနှင့် ရေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန တို့တွင် ခေတ်အဆက်ဆက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် များ၏ အမည်စာရင်းများကို နောက်ဆက်တွဲ (ဆ) ဖြင့် ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

ဆည်မြောင်းရုံးချုပ်နှင့် ဆက်သွယ်လိုပါက ယခင် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲမှစ၍ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ခေတ်အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်အထိ အမှတ် (၉/၂၁) ကမ်းနားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။ ယင်းနေရာမှ ဆိပ်ကမ်းအာဏာပိုင်အဖွဲ့ ပိုင်ဆိုင်သော မြေနေရာဖြစ်သဖြင့် ၁၉၈၂ ခုနှစ် ခန့်က အဆိုပါ နေရာမှ တစ်နှစ်အတွင်း ဖယ်ရှားပေးရန် တောင်းဆိုလာမှုရှိခဲ့ပါသည်။ ယင်းအခြေအနေအရ ဆည်မြောင်း (ရုံးချုပ်) မြေနေရာကို နိုင်ငံတော်မှ ကံဘွဲလမ်း ရန်ကင်းတွင်မြေနေရာချထားပေးပါသည်။ အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း (ရုံးချုပ်) သို့ သွားရောက်ညှိနှိုင်းခဲ့ရပါသည်။ ယင်းအချိန်က အဆောက်အအုံဆောက်လုပ်ခြင်းကို ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း မှတစ်ပါး မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကမဆို ဆောက်လုပ်ခွင့်မရှိပါ။ သို့သော် ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်းအနေဖြင့် ထိုအချိန် ထိုကာလက ဆောက်လုပ်ရေးတာဝန်များ များပြားနေသဖြင့်လည်းကောင်း ဆည်မြောင်းဌာနမှာလည်း အင်ဂျင်နီယာများ ရှိနေသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ထို့အပြင် အရေးကြီးဆုံးတစ်ချက်မှာ တစ်နှစ်အတွင်း အပြီးဆောက်လုပ်ပေးရန် အခြေအနေ တောင်းဆိုမှုကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနမှ မိမိ အင်ဂျင်နီယာများဖြင့် ဆောက်လုပ်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။ ယင်းခွင့်ပြုချက်အရ ကံဘွဲလမ်း၊ ရန်ကင်းတွင် (၁၂-၃-၁၉၈၃) ခုနှစ်တွင် အုတ်မြစ်ချပြီး ၉/၂၁ ကမ်းနားလမ်း၊ ရန်ကုန်မှ ကံဘွဲလမ်း ရန်ကင်းစာတိုက် ရန်ကုန်မြို့သို့ လိပ်စာပြောင်းလဲမှုကို ၁၉၈၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ အတွင်း ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပါသည်။ အဆောက်အအုံမှာ ဆောက်လုပ်ခဲ့ဖြစ်ပါသည်။ အဆောက်အအုံအားလုံး (၁၆-၃-၁၉၈၆) မှ ပြီးဆုံးသည်ဟု သိရှိရပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် နေပြည်တော်-ပျဉ်းမနားသို့ ဌာနဆိုင်ရာများပြောင်းရွှေ့ရန် ညွှန်ကြားချက်အရ ကံဘွဲလမ်း၊ ရန်ကင်းစာတိုက် ရန်ကုန်မြို့မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှစ၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော် လိပ်စာပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယအကြိမ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပပြီးနောက် စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန၊ နေပြည်တော် ဟု လိပ်စာ ပြောင်းလဲမှုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

နိဂုံး

မြန်မာနိုင်ငံ ဆည်မြောင်းသမိုင်းအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မိမိတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ကာလအတွင်း သိရှိမှတ်မိသမျှနှင့် ရရှိထားသည့် ကိုးကားစာရင်းစာအုပ်များပေါ်မူတည်၍ အတတ်နိုင်ဆုံး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသားတင်ပြအပ်ပါသည်။ တစ်စုံတစ်ရာ ချို့ယွင်းအားနည်းမှု၊ မှားယွင်းမှုရှိလာပါက စေတနာဖြင့် ချို့ယွင်းအားနည်းမှားယွင်းခြင်း ဟုမှတ်ယူစေလိုပါသည်။

နိုင်ငံတော်၏ ဘဏ္ဍာငွေကြေးအမြောက်အမြား ကျခံသုံးစွဲခဲ့ရသည့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း များအပေါ် ဆည်ရေကိုတန်ဖိုးထား အကျိုးရှိရှိ စနစ်တကျသုံးစွဲကြခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်အပေါ် ကျေးဇူးဆပ်ကြရန် ဆည်ရေကိုတန်ဖိုးထား (အကျိုးရှိရှိစနစ်တကျသုံးစွဲ) အလေအလွင့် အနည်းဆုံး ဖြစ်အောင်ကြိုးစားပြီး၊ ဌာနမှသတ်မှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းများကို လိုက်နာခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် မြန်မာတို့ ဝင့်ထည်စေဖို့ ဆန္ဒပြုရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါသည်။

ကိုးကားစာအုပ်များ

- ၁> မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း နှစ်ချုပ် ၁၉၉၇ စာပေဗိမာန်
အပိုင်း ၂ ခေတ်အဆက်ဆက် တိုးတက်လာသည့် ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများ စာ-၆၂
- ၂> ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာန
ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
မြန်မာနိုင်ငံဆည်မြောင်းလုပ်ငန်း ၁၉၈၃ ခုနှစ် ဧပြီလ
- ၃> ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ အမှုထမ်းသက် နိမ့်မြင့်စာရင်း (အင်္ဂလိပ်စာဖြင့်)

- 1824-1825 - 1st English Burmese War
- 1854-1855 - 2nd English Burmese War
- 1885-1886 - 3rd English Burmese War
- 1886 1st Jan - Queen Victoria – New Year Present အဖြစ် မြန်မာပြည်ကို လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခဲ့သည်။
- 1894 (၁၂၅၅ ခုနှစ်) - လမ်း၊ တံတား၊ ဆည်မြောင်း၊ တာတမံ စသည့် မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ရန် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန Public Works Department PWD ကို စတင်ဖွဲ့စည်းကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးမှတ်ထားသည်။ (ထားဝယ်မြို့၊ ရွှေတောင်တွင် ဗောဓိပင် စိုက်ပျိုးပြီးနောက်ကမ္ဘာ့ ကျောက်စာ စိုက်ရာတွင် ဖြစ်ပါသည်။)
- မှတ်ချက် - မှတ်တမ်းအချို့၌ 1886 June 26th နေ့၌ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန PWD ကို ဖွဲ့စည်းသည်ဟု ဆိုသည်။
- 1922 - ဆည်မြောင်းဌာန Irrigation Department သည် PWD မှ ခွဲထွက်ခဲ့သည်။
- 1922-48 - ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန PWD အမည်ကို ဆက်လက်ထိန်းထားသည်။
- 1948 - လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် အဆောက်အဦနှင့် လမ်းဌာန Building and Road Department အမည်သို့ ပြောင်းသည်။
- 1954 1st Oct - အဆောက်အဦလုပ်ငန်းများကို ခွဲထုတ်၍ ပြည်သူ့အိုးအိမ်အဖြစ် National Housing Board NHB ကို ဖွဲ့စည်းသည်။
- 1954 1st Oct - လမ်းလုပ်ငန်းဌာန Department of Highways DOH အမည်သို့ ပြောင်းသည်။
- 1964 1st April - ပြည်သူ့ပိုင် Nationalization ပြုလုပ်သည်။
- 1965 1st Oct - ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း PWC Public Works Corporation စတင် တည်ထောင်သည်။ ပြည်နယ် (၇) ခုမှ လုပ်ငန်းဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်း (၂၂) ရပ်တို့မှ အင်ဂျင်နီယာနှင့် အခြားဝန်ထမ်းများ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းသည်။
- 1972 1st April - ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်းအမည်မှ ဆောက်လုပ်ရေး ကော်ပိုရေးရှင်း Construction Corporation အမည်သို့ပြောင်းသည်။
- 1989 1st April - ဆိုရှယ်လစ် စီးပွားရေးစံနစ်မှ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် (From Socialist Economy to Market Economy) သို့ ပြောင်းသည်။ စနစ်သစ်နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှု ဖြစ်စေရန် ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်းအမည်မှ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း Public Works အမည်သို့ ပြောင်းသည်။

ဝန်ကြီးဌာန၏ နောက်ခံသမိုင်း

ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာန (Public Works Department) (P.W.D) ကို ၁၈၈၈ ခုနှစ် တွင် စတင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး အဆောက်အအုံလမ်း၊ ဌာနခွဲနှင့် ဆည်မြောင်းဌာနခွဲတို့ ရှိပါသည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းဌာနခွဲကို ဒိုင်အာစီအစိုးရမှ လွှဲယူခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြီးဆုံးပြီးနောက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်အထိ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်း၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း၍ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနမှ အဆောက်အအုံ လုပ်ငန်းများလွှဲယူပြီး ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဌာနကို ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် လမ်းလုပ်ငန်းဌာန (Highway Department) ဟု အမည်မှည့်ခေါ်ခဲ့သည်။ လုပ်ငန်းများ များပြားလာသဖြင့် အိမ်ရာ ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဟု ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် လမ်းလုပ်ငန်း ဌာနမှ လျှပ်စစ်နှင့် စက်မှုအင်ဂျင်နီယာဌာန၊ သန့်ရှင်းရေး အင်ဂျင်နီယာဌာန တို့ကို ပြည်သူ့အိုးအိမ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် မြို့ရွာစည်ပင်ရေးအဖွဲ့တို့ပူးပေါင်းပြီး ဝန်ကြီးဌာနကိုလည်း ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းနှင့် အိမ်ရာဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနဟု ပြောင်းလဲခေါ်တွင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနအဖြစ် ပြုပြင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၏ နောက်ခံသမိုင်း

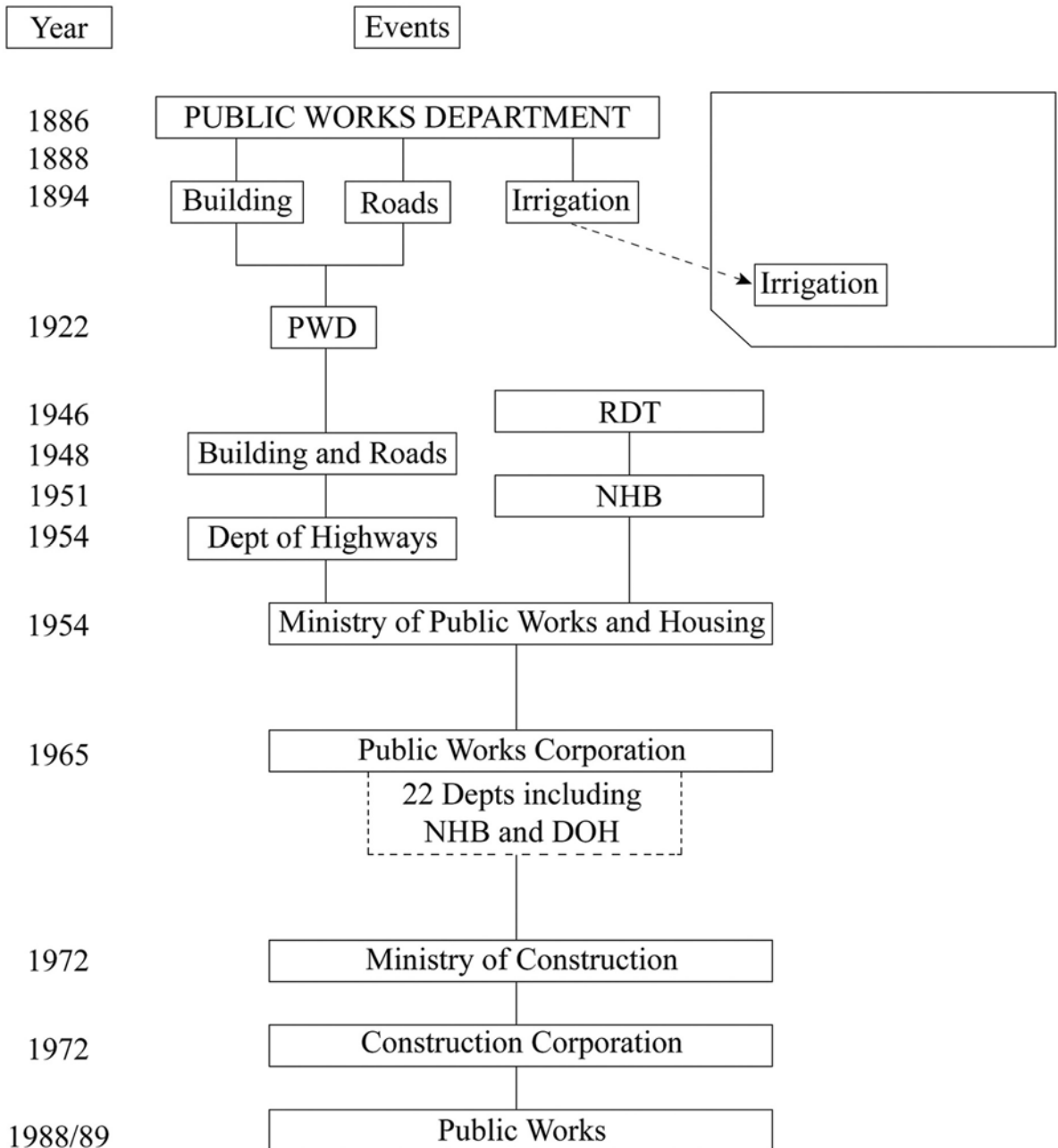
၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော လမ်းလုပ်ငန်းဌာန (Highway Department) အား အခြား ဝန်ကြီးဌာနအောက်မှ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာဌာန (၂၁) ခု နှင့် ပူးပေါင်း၍ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း (Public Works Corporation) အဖြစ် ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်ရေးကော်ပိုရေးရှင်း (Construction Corporation) (CC) အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်း ခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ၊ ဧပြီလ (၁) ရက်နေ့မှစ၍ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း (Public Works) အဖြစ် ပြောင်းလဲဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနသည် လမ်းသစ်များဖောက်လုပ်ခြင်း၊ ရိပြီးလမ်းများကို တိုးတက်အောင် ပြုပြင်ခြင်းတို့ကို တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် အရှိန်အဟုန်မြှင့်၍ အင်တိုက်အားတိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် လမ်းမိုင်အရှည် စုစုပေါင်း ၁၃၆၃၅ မိုင် ရှိခဲ့ရာမှ ၂၀၀၉ ခုနှစ် မေလတွင် လမ်းအရှည် စုစုပေါင်း ၁၉၉၉၉ မိုင် ၁ ဖာလုံ ရှိလာသဖြင့် ၆၃၆၄ မိုင် ၁ ဖာလုံ တိုးတက်လာခဲ့ကြောင်းသိရပါသည်။ အဓိကကျသည့် (Mule Tracks) လားလမ်း ၉၈၄ မိုင်ကိုလည်း တာဝန်ယူထိန်းသိမ်းထားလျက်ရှိသည်။

(ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။)

၂၀-၉-၀၉ နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာမှ ခရမ်း စိုးမြင့်ရေးသားသော ဆောင်းပါးမှ ကူးယူသည်။

Evolution of Public Works

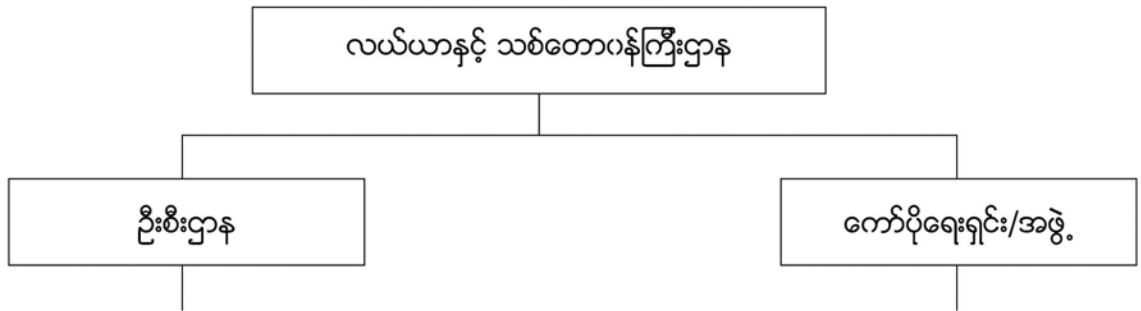
နှိုင်းယှဉ်ချက်/ တွဲလွဲချက်များ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	ဦးကျပ်လိုင်မှတ်တမ်း	ခရမ်းမိုးမြင့်ဆောင်းပါး ကြေးမုံ (၂၀-၉-၀၉)	မှတ်ချက်
၁	PWD စတင်ဖွဲ့စည်းခြင်း	1894/26-6-1886	1888	
၂	ဒိုင်အာရီ အစိုးရထံမှ အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းဌာနကွဲယူခြင်း	-	1922	ဆည်ပြောင်းဌာနစာရင်းအရ ၁၉၂၉ ဖြစ်သည်။
၃	ဆည်ပြောင်းဌာန PWD မှခွဲထွက်ခြင်း	1922	-	
၄	PWD ကို အဆောက်အအုံနှင့် လမ်းဌာန (Building and Roads) ဟု အမည်ပြောင်းခြင်း (PWD, B&R)	1948	-	
၅	NHB ဖွဲ့စည်းခြင်း	1954, 1 st Oct	1951	
၆	PWD (B&R) ကို Dept of Highways DOH ဟုအမည်ပြောင်းခြင်း	1954, 1 st Oct	1952	
၇	PWC ပြည်သူ့လုပ်ငန်း ကော်မရှင်း စတင်တည်ထောင်ခြင်း	1965, 1 st Oct	1965	
၈	PWC ကို Construction Corporation CC ဟုအမည်ပြောင်းခြင်း	1972, 1 st April	1972	
၉	CC ကို Public Works ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းဟု အမည်ပြောင်းခြင်း	1989, 1 st April	1988, 1 st April	

ဝန်ကြီးဌာန အမည်ပြောင်းခြင်း

က	Ministry of Public Works	1888
ခ	Ministry of Public Works and Rehabilitation	1948
င	Ministry of Public Works and Housing	1954
ဃ	Ministry of Construction	1972

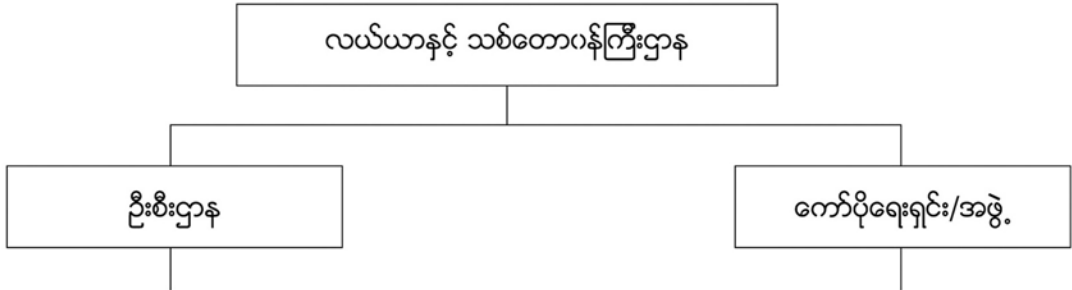
(၁၉၇၂) ခုနှစ် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင်ရှိသော ဦးစီးဌာန/ကော်ပိုရေးရှင်း များကို အောက်တွင်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

- ၁။ စီမံကိန်းစာရင်းအင်းဦးစီးဌာန
- ၂။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ သစ်တောဦးစီးဌာန
- ၄။ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုသရေးနှင့် မွေးမြူရေးဦးစီးဌာန
- ၅။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၆။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
- ၇။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
- ၈။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန
- ၉။ ပြည်သူ့လုပ်အား နေရာချထားရေးဦးစီးဌာန
- ၁၀။ ဆားလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန

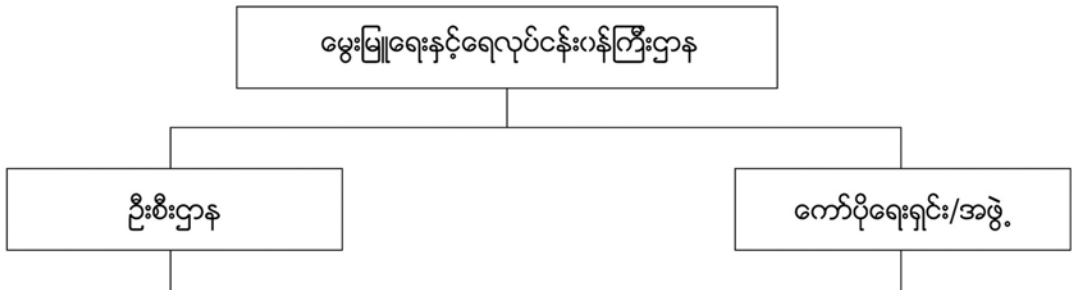
- ၁။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကော်ပိုရေးရှင်း
- ၂။ သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၃။ ပြည်သူ့ပုလဲနှင့် ငါးလုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၄။ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၅။ ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန် ဥယျာဉ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့

(၁၅.၅.၁၉၈၃) ခုနှစ်တွင် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနနှင့် မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနဟူ၍ ဝန်ကြီးဌာန (၂) ခု ခွဲထွက် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
 - ၂။ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
 - ၃။ သစ်တောဦးစီးဌာန
 - ၄။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
 - ၅။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
 - ၆။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
 - ၇။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန
- မှတ်ချက်။ ။ ဝန်ထမ်းစုစုပေါင်း (၉၈၀၇၅)ဦး။

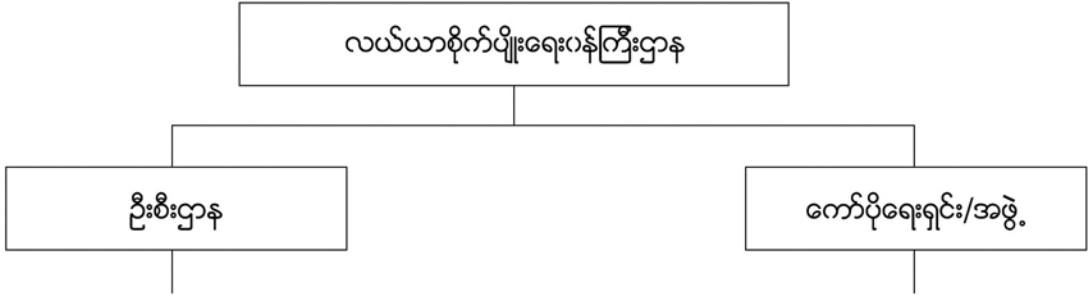
- ၁။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၂။ သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၃။ ပြည်သူ့လုပ်အားနေရာချထားရေးအဖွဲ့

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ၄။ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုသရေးနှင့် မွေးမြူရေးဦးစီးဌာန

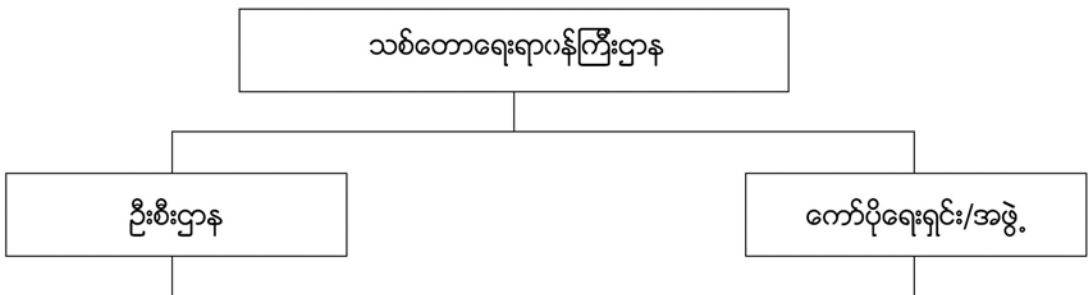
- ၁။ ပြည်သူ့ပုလဲနှင့် ငါးလုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၂။ သစ်လုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၃။ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၄။ ဆားလုပ်ငန်းကော်ပိုရေးရှင်း
- ၅။ ရန်ကုန်တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့

(၅.၃.၁၉၉၂) ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်၏စီးပွားရေး၊ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများပိုမိုထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လယ်ယာနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် သစ်တောရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန ဟူ၍ ခွဲခြားဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၄။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
- ၅။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန

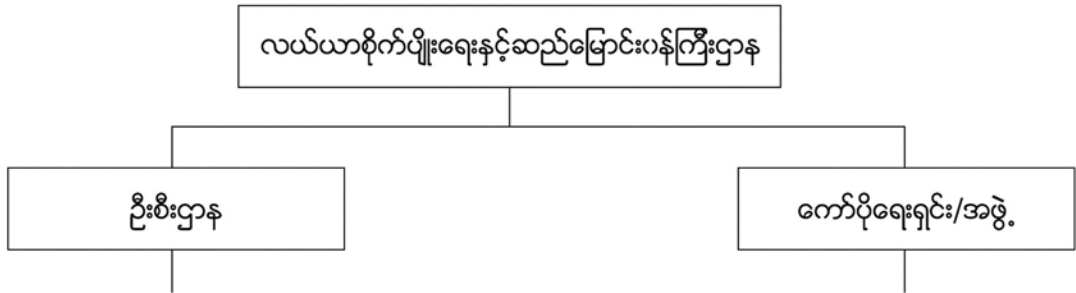
- ၁။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း
- ၂။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း
(မှတ်ချက်။ ။ ပြည်သူ့လုပ်အားနေရာချထားရေး အဖွဲ့အား အမည်ပြောင်း။)

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ သစ်တောဦးစီးဌာန
- ၄။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန

- ၁။ သစ်လုပ်ငန်း

(၇.၈.၁၉၉၆) ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာနကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ဟု အမည်ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။

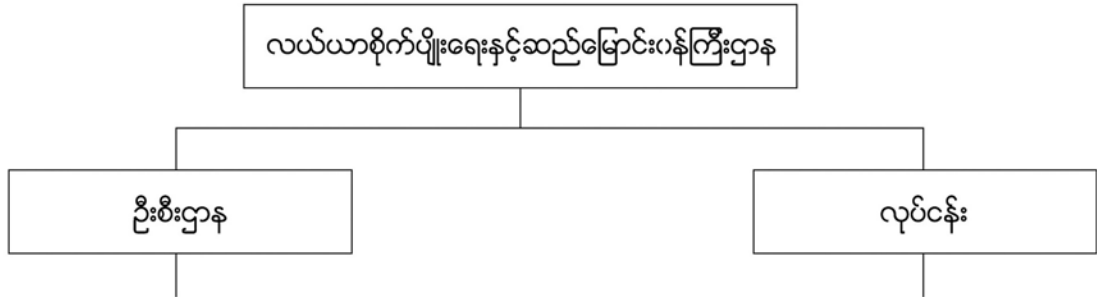

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
- ၄။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
- ၅။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၆။ ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေးဦးစီးဌာန(၈.၂.၉၅)
- ၇။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန
(၁၈.၁၂.၀၃)
- ၈။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန(၁.၈.၀၄)

- ၁။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း
- ၂။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း
- ၃။ မြန်မာ့ဂုန်လျှော်ပစ္စည်းလုပ်ငန်း
- ၄။ မြန်မာ့ဂါနှင့်ပိုးချည်လုပ်ငန်း
- ၅။ မြန်မာ့ကြံလုပ်ငန်း
- ၆။ မြန်မာ့နှစ်ရှည်ပင်လုပ်ငန်း
- ၇။ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
(၁၈.၄.၉၆)
- ၈။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်(၃၁.၈.၉၃)

(၂၅.၅.၉၄)
စက်မှုဝန်ကြီး
ဌာနမှပြောင်း
ရွှေ့သည်။

(၃၁.၁၂.၂၀၀၆) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနအောက်တွင်ရှိသော ဦးစီးဌာနနှင့် လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

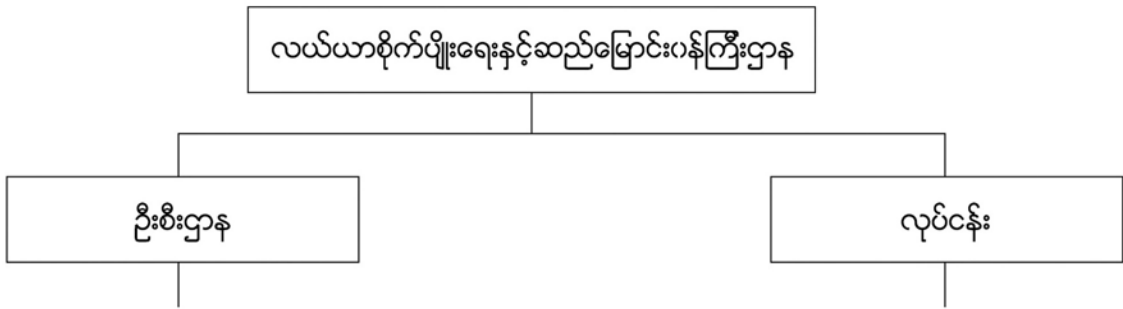

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
- ၄။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
- ၅။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၆။ ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေးဦးစီးဌာန
- ၇။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန
- ၈။ မြေတိုင်းဦးစီးဌာန

- ၁။ မြန်မာ့စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်း
- ၂။ မြန်မာ့စက်မှုသီးနှံဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း
- ၃။ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
- ၄။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်

မှတ်ချက်။ ။ ယခင်လုပ်ငန်းအောက်တွင် ရှိသော မြန်မာ့စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး၊ မြန်မာ့ဂုန်လျှော်ပစ္စည်း၊ မြန်မာ့ဝါနှင့်ပိုးချည်၊ မြန်မာ့ကြံနှင့် မြန်မာ့နှစ်ရှည်လုပ်ငန်းတို့အား (၁၈.၁၂.၀၆) နေ့တွင် မြန်မာစက်မှုသီးနှံဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အဖြစ်ပြင်ဆင်လိုက်သည်။

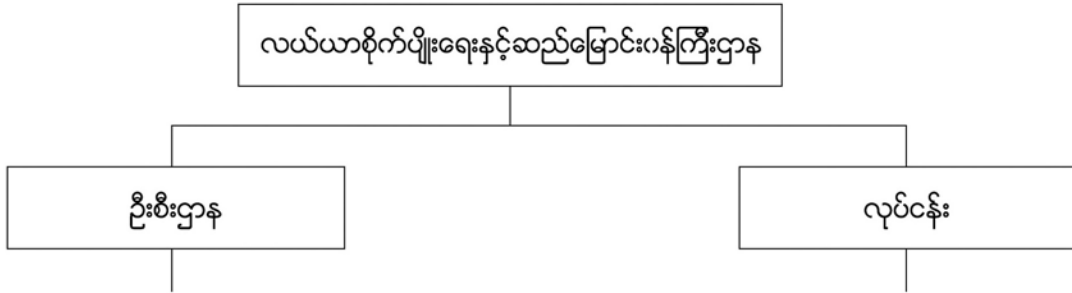
(၁၁.၈.၂၀၁၂) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန အောက်တွင်ရှိသော ဦးစီးဌာနနှင့် လုပ်ငန်း များမှာ အောက်ပါတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန
- ၄။ စက်မှုသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန
- ၅။ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန
- ၆။ ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေးဦးစီးဌာန
- ၇။ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
- ၈။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၉။ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန ဦးစီးဌာန

- ၁။ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်
- ၂။ ရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်

(၁.၁၀.၂၀၁၅) လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန အောက်တွင်ရှိသော ဦးစီးဌာန နှင့် လုပ်ငန်း များမှာ အောက်ပါတိုင်းဖြစ်ပါသည်။

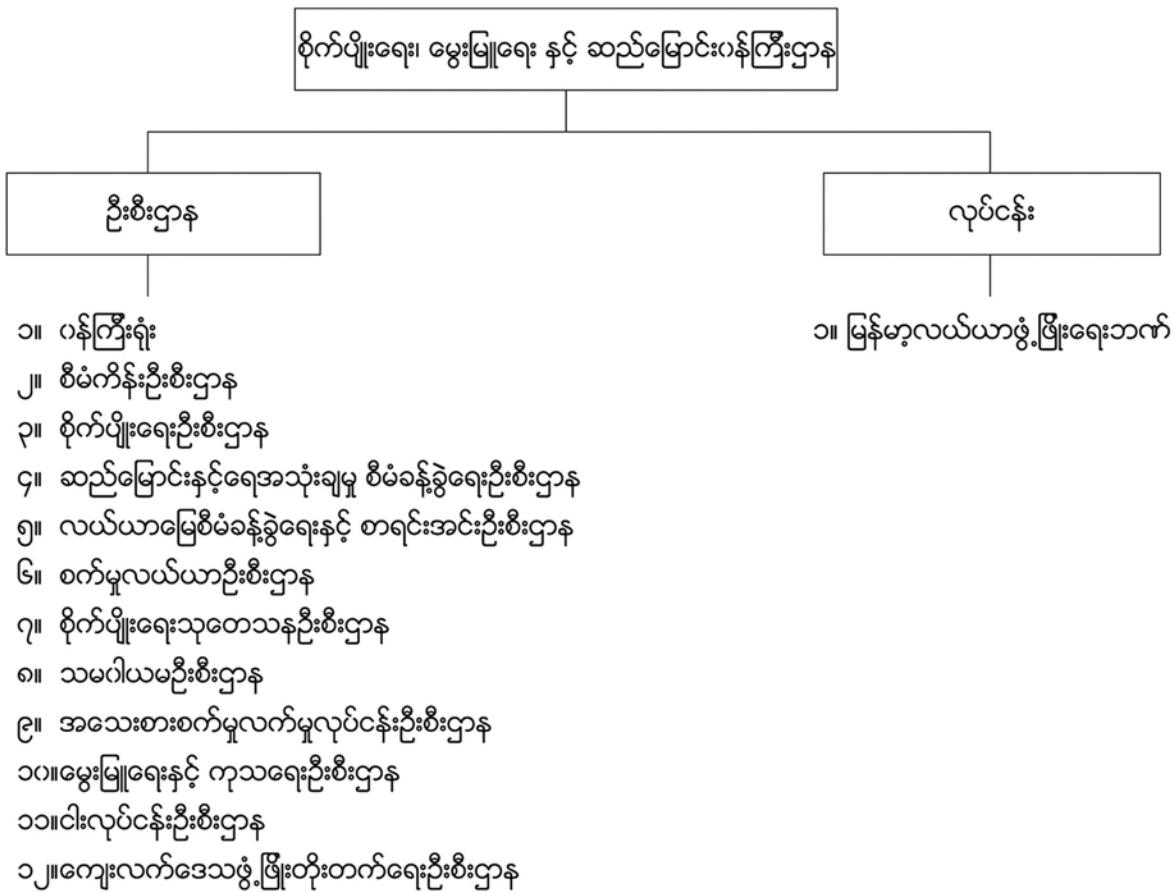

၁။ ဝန်ကြီးရုံး ၂။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန ၃။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ၄။ ဆည်မြောင်း နှင့် ရေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲရေး ဦးစီးဌာန ၅။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်း ဦးစီးဌာန ၆။ စက်မှုလယ်ယာ ဦးစီးဌာန ၇။ စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန ဦးစီးဌာန	၁။ မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် :

မူလ ဝန်ကြီးရုံးပါဌာန (၉) ခု နှင့် လုပ်ငန်း (၂) ခု အစား ဝန်ကြီးရုံးနှင့် ဌာန (၇) ပါ လယ်/ဆည် ဝန်ကြီးရုံး ဖွဲ့စည်းပုံကို (၁.၅.၂၀၁၅) နေ့တွင် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော်လည်း ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းသည့် ဌာနအမည်ကို (၁.၁၀.၂၀၁၅) နေ့ စတင် အသုံးပြုရန် ညွှန်ကြားပြီးဖြစ်ပါသည်။

(*စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးနှင့် ဒေသစာရင်းစစ်တို့၏ (၆) လပတ် Financial Year ကြားကာလကြောင့်)

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးရုံးမှ ၁.၇.၂၀၁၆ ရက်စွဲပါ စာအမှတ် ၁၀/၁၈၀(က) (၁)(၁၂၅၃/၂၀၁၆)စာဖြင့် "စိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန" ဝန်ကြီးရုံး (၁) ရုံး နှင့် ဌာန (၁၂) ခုဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၁) ရက်နေ့မှ စတင် အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။

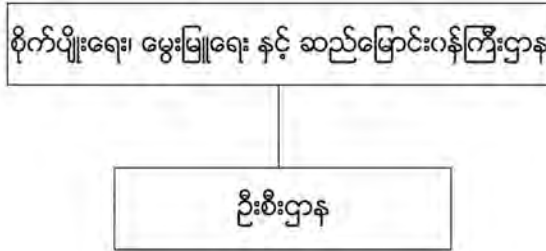

မှတ်ချက်။ ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇွန်လ (၉) ရက် ကြာသပတေးနေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စု အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းအဝေး အမှတ်စဉ် (၅/၂၀၁၆) မှ သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်အရ ယခင်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ သမဝါယမဝန်ကြီးဌာန၊ မွေးမြူရေး ရေလုပ်ငန်း နှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန တို့အား ဝန်ကြီးရုံး (၃) ရုံး နှင့် ဌာန (၁၂) ခုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရာမှ အထက်ပါအတိုင်း အတည်ပြုဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

**ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်) ၏ ၂၀.၇.၂၀၁၆ စာအမှတ် ၄၄၇၁/ ၁၁-၀၅/စီမံ-၄/၂၀၁၆

***ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်) မှ ရည်ညွှန်းပါ စာဖြင့် ရုံးစာများ ခေါင်းစဉ်ကို "စိုက်ပျိုးရေးမွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန" အဖြစ်(၁.၄.၂၀၁၆)ရက်နေ့မှစ၍ ဝန်ကြီးဌာန ခေါင်းစဉ် ပြောင်းလဲသုံးစွဲသွားရန် အကြောင်းကြားခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး နှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ကြီးရုံး ၏ ၁၉.၄.၂၀၁၉ ရက် အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၁၁၂/၂၀၁၉) ဖြင့် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အင်အားလျှော့ချ ဖွဲ့စည်းခြင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

- ၁။ ဝန်ကြီးရုံး
- ၂။ စီမံကိန်းဦးစီးဌာန
- ၃။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန
- ၄။ ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန
- ၅။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီးဌာန
- ၆။ စက်မှုလယ်ယာဦးစီးဌာန
- ၇။ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန
- ၈။ သမဝါယမဦးစီးဌာန
- ၉။ အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ၁၀။ မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန
- ၁၁။ ငါးလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
- ၁၂။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန

မှတ်ချက်။ ။ ၂၀၁၉ ခုနှစ် မတ်လ (၂၈) ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စု အစိုးရ အစည်းအဝေး အမှတ်စဉ် (၆/၂၀၁၉) ၏ သဘောတူညီချက် အရ စိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို ဝန်ကြီးရုံး (၁)ရုံး နှင့် ဌာန (၁၂) ခုတွင် အရာထမ်း (၈၄၁၁) နေရာ အမှုထမ်းရာထူး (၁၀၆၂၉၀) နေရာ စုစုပေါင်းရာထူး (၁၁၄၇၀၁) နေရာ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရာမှ မြန်မာ့လယ်ယာ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား အရာထမ်း ရာထူး (၂၇၅) နေရာ၊ အမှုထမ်းရာထူး (၃၁၆၁) နေရာ စုစုပေါင်းရာထူး (၃၄၃၆) နေရာကို လျှော့ချ၍ စိုက်ပျိုးရေးမွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနတွင် ဝန်ကြီးရုံး (၁)ရုံးနှင့် ဌာန (၁၁) ခု အရာထမ်းရာထူး (၈၁၃၆) နေရာ အမှုထမ်းရာထူး (၁၀၃၁၂၉) နေရာ စုစုပေါင်းရာထူး (၁၁၁၂၆၅) နေရာဖြင့် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။

**စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ (၁၉.၄.၂၀၁၉) ရက်စွဲပါ စာအမှတ် ၁/၂၈၀ (က)(ခ)(၁၀၄၉/၂၀၁၉)

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန စက်အမျိုးအစားစာရင်း (၁.၆.၂၀၁၃) နေ့ထိ

စဉ်	စက်အမျိုးအစား
	Earth Moving Equipments
1	Tracked Dozer CL-1
2	Tracked Dozer CL-2
3	Tracked Dozer CL-3
4	Hyd; Excavator (Back Hoe)
5	Motor Grader
6	Scraper
	Auxiliary Equipments
1	Loader
2	Dump Truck (DF)
3	Dump Truck (DO)
4	Loader Back Hoe
5	Mobile Crane
6	Crawler Crane
7	Compactor
8	Roller
9	Sheep Foot Roller
10	Tipper
11	Water Bowser
12	Diesel Bowser
13	Rock Crusher
14	Batching Plant
15	Agitator Truck
16	Crawler Drill
17	Amphibious Back Hoe
18	Shotcreting Machine
19	Concrete Pump Truck
20	Concrete Pump
21	Compressor
22	Generator (>50 KVA)
23	Truck
24	Concrete Sprayer
25	Core Drill
26	Jumbo Drill
27	Transporter
28	Daphragm Machine
29	Mini Back Hoe
30	Transporter Barge
31	Hydraulic Grab
32	Pile Hammer
33	Fire Vehicle

ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ၊ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန နှင့် ဆည်မြောင်းနှင့် ရေအသုံးချမှု စီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန
ဖွဲ့စည်းပုံ အဆင့်ဆင့် မြောင်းလဲမှု

စဉ်	ခုနှစ်	အမည်	ဖွဲ့စည်းပုံအင်အား (အမြီတမ်း)	မြီကျိုး	ယာယီ	စီမံကိန်း	စုစုပေါင်း	မှတ်ချက်
1	1939-40	ဆ/မ ဌာနခွဲ	625	-	-	-	625	
2	1948-49	ဆ/မ ဌာနခွဲ	996	-	-	-	996	
3	စစ်မဖြစ်မီ	ဆ/မ ဌာနခွဲ	1011	-	-	-	1011	
4	1957	ဆ/မ ဌာနခွဲ	1209	-	-	-	1209	
5	1962 မတိုင်မီ	ဆ/မ ဌာနခွဲ	1291	-	-	-	1291	
6	1962	ဆ/မ ဌာနခွဲ	1399	-	-	-	1399	
7	1963	ဆ/မ ဌာနခွဲ	1739	-	-	-	1739	
8	1967	ဆ/မ ဌာနခွဲ	2452	-	-	-	2452	
9	1968	ဆ/မ ဌာနခွဲ	2453	-	-	-	2453	
10	1969	ဆ/မ ဌာနခွဲ	2514	3786	-	-	6300	
11	1970	ဆ/မ ဌာနခွဲ	2514	3817	-	-	6331	
12	1972	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	2939	3817	-	-	6756	
13	1973	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	2939	3820	-	-	6759	
14	1974	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	2958	3833	7291	-	14082	
15	1977	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	2958	3948	7296	1942	16144	
16	1979	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	2951	3946	7251	3987	18135	
17	1979-1986	ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန	14148	-	-	3987	18135	

စဉ်	ခုနှစ်	ခွင့်ပြု		ကျန်ရှိ/ခွင့်ပြု		ဆိုင်းငံ့/လွှဲပြောင်း		မှတ်ချက်
		အရာထမ်း	အမှုထမ်း	အရာထမ်း	အမှုထမ်း	အရာထမ်း	အမှုထမ်း	
18	1987-1988	833	19665					
19	1989-1994	833	19665					
20	(Oct 94) 31.3.1995	884	19683	867	19526	17	157	ရေအရင်းအမြစ်ဦးစီး
21	7.4.1995	867	19526	867	19446	-	80	ရေလမ်းထိန်းသိမ်း
22	2005- 14.1.2015	1019	20472	904	18899			
23	1.10.2015	1564	20927	1564	20927	-	-	
		1019	19236					ဆ/မ
		545	1691					ရေအရင်းအမြစ်

No. 1-22

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန

No. 23

ဆည်မြောင်းနှင့် ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရုံး၏ (၇.၈.၁၉၇၈) နေ့စွဲပါ စာအမှတ် ၅၇၈၅/၇-၂ အရ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြချက်

Executive Engineer (Civil) ဦးစီးဌာနမှူး (မြို့ပြ)

Old Scale Ks 800-50-1200

New Scale Ks 800-40-1000

Permanent Posts Previously	9	}	26	Total 33 [Including one post of Assistant Director (Admin) and One post of Assistant Director (Works)]
Permanent Mu Project Post	1			
Permanent Sittaung Survey	1			
Permanent Kyetmauk Taung Post	2			
Permanent New Post	10			
Permanent SittaungValley Project	1			
Permanent A.R.D.C	2			
Temporary Posts			7	

Assistant Executive Engineer (Civil) လက်ထောက်ဦးစီးဌာနမှူး (မြို့ပြ)

Pay Scale Ks 500-30-800

Temporary Post 9 (Sedawgyi 5 Nos and Paddy 4 Nos)

Assistant Engineer (Civil) Senior Branch Posts ဒု-ဦးစီးဌာနမှူး (မြို့ပြ)

Pay Scale Ks 450-25-700

Permanent Posts Previously	26	}	99	Total Posts 174
Permanent Mu Project Posts	5			
Permanent SittaungSurvey Posts	3			
Permanent Kyetmauk Taung Project Posts	6			
Permanent Additional Posts For Washaung Ngwedaung & Haho	2			
Permanent New Posts	24			
Permanent SittaungProject	12			
Permanent A.R.D.C Posts	21			
Temporary Posts			30	
((1972) Temporary Posts			45	

Officiating Assistant Engineer(Civil)

Posts 103

Superintending Engineer (Mechanical) (Other Administration Posts)

Pay Scale Ks 1300

Sanctioned Strength Permanent Post - 1

Executive Engineer (Mechanical) (Selection Grade) ဦးစီးဌာနမှူး(စက်မှု)

Pay Scale Ks 800-50-1200

Permanent Posts Previously	1	}	3	} 4 Total Posts
Permanent New Post	2		1	
Temporary Post		1		
Temporary Post (Sedawgyi & Paddy)		3		

Assistant Engineer (Mechanical) (Senior Branch Posts) ဒု-ဦးစီးဌာနမှူး(စက်မှု)

Pay Scale Ks 450-25-700

Permanent Posts Previously	1	}	11	} Total 29 Posts
Permanent New Post	10		5	
Temporary Post		13		
1972 Temporary Posts				

Officiating Assistant Engineer (Meeh)

(Sedawgyi & Paddy) Temporary 12

Engineering Geologist ဘူမိဗေဒအရာရှိ

Old Scale Ks 800-50-1200

New Scale Ks 800-40-1000

Sanctioned Strength	3 Posts	Mu Valley Project	1
		New Post	1
		Sittang Valley	1

Assistant Engineering Geologist လက်ထောက်ဘူမိဗေဒအရာရှိ

Scale Ks 450-25-700

Sanctioned Strength - 6 Posts	Mu Valley Project	1
	New Posts	3
	Sittang Valley Project	2

Senior Soil Surveyor မြေဆီမြေလွှာစမ်းသပ်ရေးအရာရှိ (အကြီးတန်း)

Ks 450-25-700

Mu Valley Project 2 + Sittang Project 3

Assistant Engineer (Drawing) ဒု-ဦးစီးမှူး (ပုံဆွဲ)

Ks 450-25-700

Permanent Post Previously	2	}	Total Posts 8
Permanent New Posts	6		

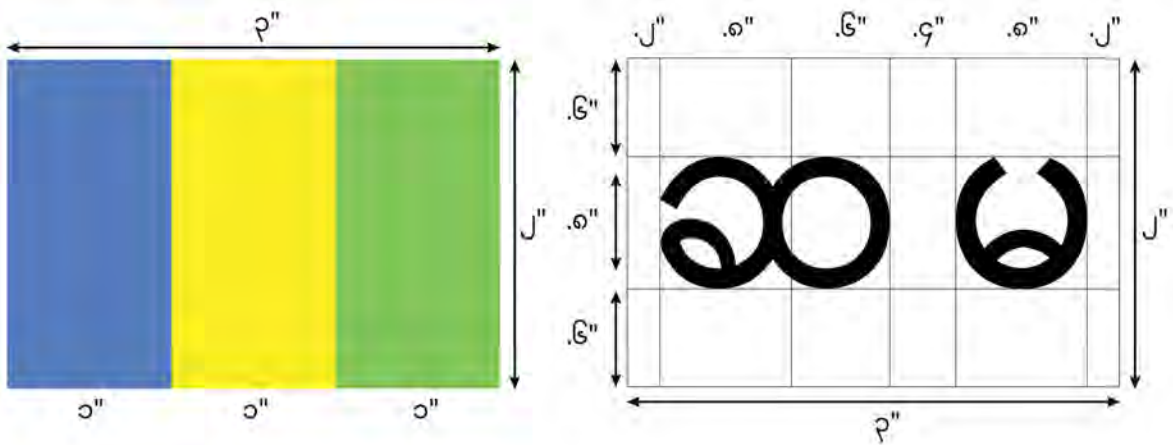
ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ၏ဆောင်ပုဒ်

"ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေရမည်။"

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၏ဆောင်ပုဒ်

"ဆည်မြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် သီးနှံဖွံ့ဖြိုးစေမည်။"

ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနသင်္ကေတ

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

အပြာ = ရေ၏သဘောလက္ခဏာ

အဝါ = မြေ၏သဘောလက္ခဏာ

အစိမ်း = ရေနှင့်မြေပေါင်းစပ်၍ သီးနှံများစိမ်းလန်းစိုပြည်ခြင်း လက္ခဏာ

ဆမ = ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန

ဆည်မြောင်းဌာနခွဲ ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန နှင့် ဆည်မြောင်းနှင့်ရေအသုံးချမှုစီမံခန့်ခွဲမှုဦးစီးဌာန
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ရာထူး ထမ်းဆောင်ခဲ့သူများ

စဉ်	အမည်	ရရှိသည့်ဘွဲ့	မွေးသက္ကရာဇ်	ဆည်မြောင်းသို့ ဝင်ရောက်သည့် ခုနှစ်	ညွှန်ချုပ်တာဝန် ထမ်းဆောင်သည့် ကာလ
၁	မစ္စတာအယ်ဂျေမက်လန်းနီ				(၁၁.၅.၅၀)-(၂၀.၂.၅၅)
၂	ဦးအာမောင်တင်				(၂၁.၂.၅၅)-(၃၁.၃.၅၆)
၃	ဦးဘ				(၁.၄.၅၆)-(၁၆.၁.၅၇)
၄	ဝဏ္ဏကျော်ထင်မစ္စတာအေစီမန်ရိုး				(၁၇.၁.၅၇)-(၂၉.၆.၆၄)
၅	ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဦးမောင်မောင်လေး				(၃၀.၆.၆၄)-(၂၇.၈.၇၄)
၆	ဦးအောင်ဘ	B.Sc (Engg)	၁၂.၄.၁၉၂၀	၃.၈.၁၉၄၈	(၂၈.၈.၇၄)-(၁၁.၄.၈၀)
၇	ဦးမောင်မောင်ကြည်	B.Sc (Engg)	၆.၃.၁၉၂၄	၂၃.၆.၁၉၅၁	(၁၂.၄.၈၀)-(၁၈.၇.၈၄)
၈	ဦးခင်မောင်လှ	B.Sc (Engg)	၁၆.၃.၁၉၂၆	၉.၄.၁၉၅၂	(၁၉.၇.၈၄)-(၁၀.၄.၈၆)
၉	ဦးစောဇော်တာလူး	B.Sc (Engg)	၈.၃.၁၉၂၇	၉.၄.၁၉၅၂	(၁၁.၄.၈၆)-(၁၃.၂.၈၉)
၁၀	ဦးသိမ်းထွန်း	B.Sc (Engg) M.Sc (Irr)	၂.၃.၁၉၃၂	၁၁.၆.၁၉၅၆	(၁၄.၂.၈၉)-(၉.၁၁.၉၂)
၁၁	ဦးကျော်တင်	B.Sc (Engg) M.E	၂၉.၃.၁၉၃၄	၁၄.၈.၁၉၅၈	(၁၀.၁၁.၉၂)-(၇.၂.၉၄)
၁၂	ဦးအောင်ပါသိန်း	B.Sc (Engg)	၁၇.၈.၁၉၃၅	၁၃.၈.၁၉၅၈	(၈.၂.၉၄)-(၁၇.၈.၉၅)
၁၃	ဦးအုန်းမြင့်	B.Sc (Engg) M.Sc	၂၁.၃.၁၉၃၉	၁၇.၆.၁၉၆၄	(၁၈.၈.၉၅)-(၁၅.၁၁.၉၇)
၁၄	ဦးမျိုးမြင့်	B.Sc (Engg) PGD	၁.၁၀.၁၉၃၉	၂၇.၅.၁၉၆၄	(၁၆.၁၁.၉၇)-(၂၉.၁၀.၉၉)
၁၅	ဦးကျော်စန်ဝင်း	B.E (Civil) PGD	၂၄.၂.၁၉၄၅	၄.၉.၁၉၆၇	(၃၀.၁၀.၉၉)-(၂၃.၂.၀၇)
၁၆	ဦးခင်ဇော်	B.E (Civil)	၁၀.၄.၁၉၄၄	၁၈.၁၁.၁၉၆၇	(၂၄.၂.၀၇)-(၉.၄.၀၉)
၁၇	ဦးတင်မောင်အုန်း	B.E (Civil) Dip H.E	၅.၁၂.၁၉၅၀	၈.၃.၁၉၇၄	(၁၀.၄.၀၉)-(၆.၁၂.၁၀)
၁၈	ဦးကျော်မြင့်လှိုင်	B.E (Civil)	၇.၉.၁၉၅၉	၁.၇.၁၉၈၆	(၇.၁၂.၁၀)-(ယနေ့ထိ)

(၂၇.၆.၉၁) ရက်နေ့ (၁၄:၀၀) နာရီအချိန်တွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန (ရုံးချုပ်) အစည်းအဝေးခန်းမဆောင်၌ အတည်ပြုခဲ့သည့် ဆည်မြောင်းဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်း တပြေးညီဖြစ်စေရေး ဝေါဟာရများ

General

1.	Alignment	အူကြောင်း
2.	Apron (Launching Apron)	ရေစားခံအခင်း
3.	Acceleration	အလျင်ပြောင်းနှုန်း
4.	Contour	ကွန်တို
5.	Cusec	ကုဗပေ / စက္ကန့်
6.	Coefficient	မြောက်ကိန်း
7.	Concrete	ကွန်ကရစ်
	(a)Plain Concrete	ရိုးရိုးကွန်ကရစ်
	(b)Mass Concrete	ထူကွန်ကရစ်
	(c)Lean Concrete	အခင်းကွန်ကရစ်
	(d)Reinforced Concrete	သံကူကွန်ကရစ်
	(e)Plum Concrete	ကျောက်ဖြည့်ကွန်ကရစ်
	(f)Prestressed Concrete	ကြိုတင်အားသွင်းကွန်ကရစ်
	(g)Air Entrained Concrete	လေကူကွန်ကရစ်
	(h)Precast Concrete	ကြိုတင်လောင်းကွန်ကရစ်
	(i)In-situ Concrete	နေရာလောင်းကွန်ကရစ်
	(j)Lime Concrete	ထုံးကွန်ကရစ်
	(k)Composite Concrete	ရောစပ်ကွန်ကရစ်
8.	Drainage	ရေနုတ်ခြင်း
9.	Discharge	ရေထုစီးနှုန်း
10.	Dredging	သောင်တူးခြင်း
11.	Energy	စွမ်းအင်
12.	Evaporation	ရေငွေ့ပျံခြင်း
13.	Force	အား
14.	Foundation	အုတ်မြစ်
15.	Feasibility Study	ဖြစ်မြောက်နိုင်စွမ်းလေ့လာမှု
16.	Final Design	အပြီးသတ်ဒီဇိုင်း
17.	Geohydrology	ဘူမိဇလဗေဒ
18.	Grouting	သရွတ်မှုတ်ခြင်း
19.	Hydraulics	ဟိုက်ဒရောလစ်
20.	Hydrology	ဇလဗေဒ
21.	Hydrogeology	ဇလဘူမိဗေဒ
22.	Hydrometeorology	မိုးဇလဗေဒ
23.	Inflow	ဝင်ရေ

24.	Level	အမြင့်မှတ်၊ နိမ့်မြင့်တိုင်းကိရိယာ
25.	Lake	ရေကန်
26.	Momentum	အဟုန်
27.	Master Plan	မဟာစီမံချက်
28.	Masonry	ပန်းရန်လုပ်ငန်း
	(a) Coursed Rubble Stone Masonry	ကျောက်လွှာစီပန်းရန်လုပ်ငန်း
	(b) Dressed Rubble Stone Masonry	ကျောက်ချောစီပန်းရန်လုပ်ငန်း
	(c) Brick Masonry	အုတ်ပန်းရန်လုပ်ငန်း
	(d) Lime Masonry	ထုံးပန်းရန်လုပ်ငန်း
29.	Outflow	ထွက်ရေ
30.	Pond	အိုင်
31.	Pool	ကန်
	(a) Stilling Pool	ရေရှိန်သတ်ကန်
32.	Pilot	ရှေ့ပြေး
33.	Pile	မြေသွင်းသပ်တိုင်
	(a) Bearing Pile	ဝန်ခံမြေသွင်းသပ်တိုင်
	(b) Sheet Pile	မြေသွင်းသပ်ပြား
	(c) Friction Pile	ပွတ်အားမြေသွင်းသပ်တိုင်
34.	Permeability	စိမ့်တာနှုန်း
35.	Percolation	စိမ့်ဝင်ခြင်း
36.	Pressure	ဖိအား
37.	Power	စွမ်းအား၊ ဓါတ်အား
	(a) Firm Power	ခိုင်လုံဓါတ်အား
	(b) Secondary Power	ပိုရဓါတ်အား
	(c) Hydropower	ရေအားလျှပ်စစ်
38.	Reduced Distance	တာတိုင်
39.	Reduced Level	နိမ့်မြင့်မှတ်
40.	Rehabilitation	ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း
41.	Renovation	ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်း
42.	Reclamation	မြေယာဖော်ထုတ်ခြင်း
43.	Rainfall	မိုးရေချိန်
	(a) Average Rainfall (Mean)	ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်
	(b) Normal Rainfall	ပုံမှန်မိုးရေချိန်
	(c) Maximum Rainfall	အများဆုံးမိုးရေချိန်
	(d) Minimum Rainfall	အနည်းဆုံးမိုးရေချိန်
	(e) Highest Rainfall	အမြင့်ဆုံးမိုးရေချိန်
	(f) Lowest Rainfall	အနိမ့်ဆုံးမိုးရေချိန်
44.	Seepage	စိမ့်ယိုခြင်း

45.	Soil Mechanics	မြေအားမက္ကင်းနစ်
46.	Silt	နှုန်း
47.	Sill (Cill)	အောက်ခံခုံ
48.	Sill Level	အောက်ခံခုံမြင့်
49.	Thalweg	ရေနက်ကြောင်း
50.	Uplift	ပင့်ကြွခြင်း
	(a)Uplift Pressure	ပင့်ကြွနှုန်း
	(b)Uplift Force	ပင့်ကြွအား
51.	Velocity	အလျင်
52.	Work	အလုပ်

Irrigation Structures

ဆည်မြောင်းအဆောက်အအုံများ

53.	Abutment	ဘောင်နံရံ၊ ဘောင်
54.	Aqueduct	ရေတံလျှောက်
55.	Barrage	တံခါးတပ်ရေလွှဲဆည်
56.	Berm	ခုံပြင်
57.	Basin Area	ရေဝပ်ဧရိယာ
58.	Breast Wall	ရင်တားနံရံ
59.	Cut - off Trench	သပ်ကျင်း
60.	Cut - off Wall	သပ်ကျင်းနံရံ
61.	Conduit	ပြွန်၊ ရေထုတ်ပြွန်
62.	Control Tower	ရေထိန်းမျှော်စင်
63.	Crest	ထိပ်ပြင်
64.	Culvert	ပြွန်တံတား
65.	Catchment Area	ရေဆင်းဧရိယာ
66.	Check Structure (Cross Regulator)	ရေမြင့်အဆောက်အအုံ
67.	Dam	ရေလှောင်တံ
	(a)Coffer Dam	ယာယီတံ
	(b)Main Dam	ပင်မတံ
	(c)Diversion Dam	ရေလွှဲတံ
	(d)Regulating Dam	ရေထိန်းတံ
68.	Drainage Structure	ရေနုတ်အဆောက်အအုံ
69.	Diversion Weir	ရေလွှဲဆည်
70.	Diversion Tunnel	ရေလွှဲဥမင်လိုက်
71.	Dead Storage Level	ရေသေအမှတ်
72.	Divide Wall	ရေခွဲနံရံ

73.	Emergency Spillway	အရေးပေါ်ရေပိုလွှဲ
74.	Filter	ရေစစ်
75.	Full Tank Level	ကန်ရေပြည့်အမှတ်
76.	Fall	ရေကျော်
77.	Flume	ရေတံလျှောက်
78.	Fish Ladder	ငါးတက်လှေကား
79.	Free Board	ရေလွတ်အမြင့်
80.	Gallery	ဥမင်
81.	Gate	ရေတံခါး
82.	Head Regulator	မြောင်းထိပ်ရေထိန်းအဆောက်အအုံ
83.	Intake Structure	ရေသွင်းအဆောက်အအုံ
84.	Intake Channel	ရေသွင်းမြောင်း
85.	Key Trench	သပ်ကျင်းငယ်
86.	Leading Channel	ရေခေါ်မြောင်း
87.	Link Channel	ဆက်သွယ်မြောင်း

Irrigation Structures

ဆည်မြောင်းအဆောက်အအုံများ

1. Cross Drainage Structure	ရေနုတ်အဆောက်အအုံ
2. Maximum Water Level	အမြင့်ဆုံးရေမှတ်
3. Navigation Lock	ရေပြင်ညှိရေတံခါး
4. Outlet	ရေထုတ်ပေါက်
5. Outfall Channel	ရေထုတ်မြောင်း
6. Pitching	ကျောက်စီရိုး၊ ကျောက်စီခြင်း
7. Power House	ဓါတ်အားရုံ
8. Parapet Wall	တားနံရံ
9. Reservoir	ရေလှောင်ကန်
10. Re - regulating Dam	ရေထိန်းတံ
11. Rock Toe	ရေစစ်ကျောက်ရိုး
12. Rip - Rap	ရေခံကျောက်ရိုး
13. Return Wall	ထောင်ချိုးနံရံ
14. Retaining Wall	မြေထိန်းနံရံ
15. Spillway
(Service Spillway)	ရေပိုလွှဲ
16. Stilling Basin	ရေရှိန်သတ်ကန်
17. Saddle Dyke	ကုန်းကျောတံ
18. Syphon	ရေငုတ်ပြွန်
19. Sluice	ရေလွှတ်တံခါး
20. Silt Excluder	နွန်းထုတ်ပေါက်
21. Shutter	ရေထိန်းတံခါးရွက်
22. Storage Capacity	ရေလှောင်ပမာဏ
23. Tank	ရေကန်
24. Toe Drain	အခြေရေနုတ်မြောင်း
25. Tunnel	ဥမင်လိုက်
26. Tail Clustar	မြောင်းဆုံးရေခွဲ
27. Undersluice	သဲထုတ်ရေတံခါး
28. Weir	ရေလွှဲဆည်
29. Water Spread Area	ရေပြင်ဖျော်ယာ
30. Wing Wall	ဘေးကာနံရံ

Irrigation

ဆည်ရေသွင်းခြင်း

31.	Afflux Bund	ရေလျှံထိန်းတာဘောင်
32.	Bund	တာရိုး
33.	Branch Canal	မြောင်းမခွဲ
34.	Bifurcation	မြောင်းနှစ်ခွ
35.	Canal	တူးမြောင်း
36.	Cropping Pattern	သီးနှံပုံစံ
37.	Crop Water Requirement	သီးနှံရေလိုအပ်ချက်
38.	Distributory	လက်တံမြောင်း
39.	Drip Irrigation	အစက်ချရေပေးစနစ်
40.	Field Channel	ကွင်းရေယူမြောင်း
41.	Guide Bund	ရေထိန်းတာရိုး
42.	Irrigation	ဆည်ရေသွင်းခြင်း
43.	Irrigation Duty	ဆည်ရေသွင်းနှုန်း
44.	Irrigated Area	ဆည်ရေသွင်းသောဧရိယာ
45.	Irrigable Area	ဆည်ရေသောက်နိုင်မည့်ဧရိယာ
46.	Lining	လိုင်နင်
47.	Land Consolidation	မြေယာပြုပြင်ခြင်း
48.	Lift Irrigation	ပင့်တင်ရေသွင်းစနစ်
49.	Main Canal	မြောင်းမကြီး
50.	Minor (Tertiary)	လက်တံခွဲမြောင်း
51.	Surface Irrigation	မြေပေါ်ရေသွင်းစနစ်
52.	Sprinkler Irrigation	ရေဖျန်းရေပေးစနစ်
53.	Sub - surface Irrigation	မြေအောက်ရေသွင်းစနစ်
54.	Trifurcation	မြောင်းသုံးခွ
55.	Tatil	ရေလှည့်
56.	Water Course	လယ်ကြားမြောင်း

Flood Protection

ရေဘေးကာကွယ်ခြင်း

57.	Danger Level	စိုးရိမ်ရေမှတ်
58.	Dyke	ရေကာတာ
59.	Ebb Tide	ကျဒီရေ
60.	Embankment	တာတမံ
61.	Flood Protected Area	ရေဘေးကာကွယ်ဧရိယာ
62.	Flood Tide	တက်ဒီရေ
63.	Frequency	ကြိမ်ဖန်
64.	Groyne	ကဒစ်တန်း
65.	Gabion	ကျောက်အိတ်
66.	Generating Capacity	ထုတ်လုပ်ခါတ်အား
67.	Highest High Water Level	အမြင့်ဆုံးရေပြည့်မှတ်
68.	High Water Level	ရေပြည့်မှတ်
69.	Installed Capacity	တပ်ဆင်ခါတ်အား
70.	Low Water Level	ရေစစ်မှတ်
71.	Lowest Low Water Level	အနိမ့်ဆုံးရေစစ်မှတ်
72.	Mean Water Level	ပျမ်းမျှရေမှတ်
73.	Neap Tide	ရေသေပတ်ဒီ
74.	Polder	တာပတ်ကျွန်း
75.	Probability	ဖြစ်တန်ရာနှုန်း
76.	Ring Bund	ပတ်တာ
77.	Retirement	ပန်းတာ
78.	River Training	မြစ်ကြောင်းထိန်းသိမ်းရေး
79.	Return Period	ပြန်ပေါ်ကာလ
80.	Revetment	အမာခံရေကာ
81.	Spur	နန်းဖမ်းကဒစ်တန်း
82.	Sausage	ကျောက်ထုတ်အိတ်
83.	Spring Tide	ရေတပတ်ဒီ
84.	Training Wall	ရေကြောင်းထိန်းနံရံ
85.	Tide Board	ဒီရေမှတ်တိုင်
86.	Tide Cycle	ဒီရေပတ်
87.	Cross Bund	ဖြတ်တာ